

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónapra ..... 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre ..... 28 korona.
Egy hónapra ..... 2 k. 40 l.

HIRDETÉSEK:

8-hasábos petit sor egyszer 20 fillér.
minden következőnél 16 fillér.
Bélyegdíj külön 60 fillér.
Nyilatkozat sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 267.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1900.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Stauber József.

Péntek, június 22.

Mai számunk főbb közleményei:

**Vezércikk: Apponyi és az obstrukció.
Ami az őszre maradt.**

A kínai háború.

Botrány a Vigszínházban.

Murawiev meghalt.

Két esküdtzéki tárgyalás.

Maróczy Géza.

A belügyminister a skatulyarendszer ellen.

A megyeház újjáépítése.

Borkereskedő ne legyen borszakértő.

Villamos akták.

Rablógyilkos cselédleány.

Tárcza: In rerum natura. Irta: L. Merick.

Csarnok: A kis örmény és a nagy örmény.
Irta: Szabó Ferencz.

Apponyi és az obstrukció.

Arad, június 21.

Tisza István gróf nagyváradi beszéde tisztázta a szabadelvű párt elvi álláspontját és azt az összekötő kapcsolatot, mely az ezelőtti nemzeti párt és a szabadelvű párt között a fuzió óta fennáll. Nem egyszer adtunk kifejezést azon aggodalmunknak, hogy ez az összekötő kapocs nem forraszthatja össze a különböző elemeket, hogy az a beékelt erőszaporulat centrifugális irányzatával nem fejleszti a párt életerejét és hogy csak a legelső alkalmat várja a bomlasztás előidézésére.

Ez a nagyváradi beszéd alkalmas volt arra, hogy Apponyi Albert grofot kiugraszsa a bokorból és hogy megtudja az ország, mit ért ő a dolgok új rendjének

konzolidációja alatt és mikép óhajtja a kormánypárt programját támogatni.

A B. H. mai számának élén megjegyzéseket tesz a nemzeti párt volt vezére Tisza István kijelentésére és ezen megjegyzésekből kitűnik, hogy Apponyi egy jöttát sem engedett azon politikai meggyőződéséből, mely a régi szabadelvű párt liberális működését megakasztani célozta. — Apponyi cikkében egyenesen dicsőíti az obstrukciót, mondván, hogy soha el nem muló érdemnek tartja a Bánffy-kormány megbuktatását erőszakos eszközökkel, mert a normális fegyverek hatályos használata lehetetlen volt.

Dicsőíti tehát azt az obstrukciót, melylyel megbuktattak egy, a törpe minoritásnak nem tetsző kormányelnököt, lehetlenné tették egy óriási többség parlamenti működését, a melylyel törvénytelen állapotokat idéztek elő, az országot teljes felfordulás és a politikai tönk szélére juttatták, a melyből csak úgy menekedett meg, hogy a gyűlölt és erőszakos miniszterelnök az ő hazafiságánál fogva inkább visszalépett a kormánytól, semhogy a hatalmában lévő eszközökkel a kisebbséget megsemmisítse és a végső szükség által jogosokká lett intézkedésekhez nyuljon.

Ezt az obstrukciót dicsőíti Apponyi Albert a B. H. cikkében abból az alkalmából, hogy Tisza István gróf arról elítélőleg nyilatkozott.

Ha a nemzeti párt volt tagjai, kik most kormánypártiaknak vallják magukat, az ő

gubernamentális hivatásukat és szerepüket úgy fogják fel, hogy az obstrukciót jogosnak ítélik, sőt azt dicsőítik: akkor ők maguk adják azt a fegyvert minden idő és minden rendbéli kisebbségnek, a mely bármikor, bármely kormányt — s így azt is, a mely belőlük alakul és a melyet ők támogatnak — a közszabadság és a közrend kompromittálásával feltétlenül megbuktathat.

Ez a parlamenti anarchiának a tana. A ki ezt hirdeti, a ki ezt dicsőíti, az nevezheti magát szabadelvű pártinak, kormány pártinak vagy akárminek, de tényleg ma is az a békétlen politikai elem, a ki akkor volt, midőn az obstrukció támogatása, sőt vezetésével az ország alkotmányos haladását legalább is egyévtizeddel, vagy talán kiszámíthatlan időkre visszavetette.

Ha tehát Apponyi az ő cikkében kifogásolja azt, hogy őt a szónak régebbi értelmében szabadelvűnek tartásák, ha ő ellentétbe helyez valamelyes, de még eddig nem tisztázott szabadelvű programot, azt, a melyet állítólag ők vallanak, azzal a programmal, a melyet a régi szabadelvű párt immár az ő belépésükig több mint negyedszázad óta vallott: akkor ezen ellentét elég élesen kidomborodik már csak az obstrukcióval szemben elfogadott két különböző álláspontban is.

Az Apponyi és Tisza István illetve a volt nemzeti párt és a Tisza felfogását osztó régi többség között kiélesített és

TÁRCZA.

In rerum natura.

Irta: Leonard Merick.

Kedves jó barátom, ön azzal tisztelt meg, hogy megkért, lennék a felesége. Figyelmeztetett, hogy még fiatal nő vagyok és azt mondta, hogy özvegyiségem — ez a gyermektelen, magányos állapotom — már a leghosszabb határ-időt is meghaladta, amit a társadalom, vagy az érzelmei egyáltalán megkívánhat. En pedig ezt feleltem: „On lehetlenséget kíván tőlem.” De ezenkívül még mást is mondtam és pedig ezt: „A nő, akit ön tisztelt, nem méltó sem a szerelmére, sem a becsülésére, mert gyáva lélek!” Erre már most ön mondotta, hogy „Lehetetlen”. Pedig azért mégis igaz! Most, hogy ön elment tőlem és én egyedül üldögélek itthon s a kandallóban lobogó tüznél nem kívánok egyéb szórakozást, most arra készletet valami, hogy szavaimat megmagyarázzam önnek — és kitérjem a szívemet, hogy ön megvizsgálhassa (talán meg is sajnálhassa); ezenkívül azt is megszeretném mutatni önnek, hogy milyen állhatatos lehet egy lélek és mégis milyen megvetendő.

Cselédem épp most tett egy csomó jácintot az asztalra, melyen irok. Ajándékba küldte valaki, hogy ki, azt nem tudom; de a virágillat betölti szobámat. És mikor Balsac azt monddta, hogy az illat sokkal erősebben serkenti

az emlékezetet, mint az eleven szó, akkor igazat mondtam.

A virágillat ifjúságom gyönyöreit idézi föl a lelkemben: fölidézi a tavaszt, amikor tizenhét esztendő voltam, fehér musseline ruhát hordtam, pirulásnál egyéb kendőzésre nem szorultam és kijárogattam az erdőbe a szerelmesemmel — a férjemmel, akit ön kér, hogy elfelejtsek.

Már most nem vagyok egyedül! Amint belélegzem a jácint-illatot, velem van a múlt; Lucien visszajött sirjából és némán veti szememre, hogy ön a szerelméről beszélt nekem ma délután.

De hadd rendezem a gondolataimat, hogy egész rendszeresen vádolhassam magam.

Angliának egy csöndes zugában éledegéltem a nagynénémel, akitől nemrég mindenemet örököltem, amim csak van. Háztartásunk egyike volt a legegyszerűbbeknek, mert nénikém gazdag asszony volt ugyan, de szerény igényei nem állottak arányban a jövedelmével; egyszerű, takarékoskodott.

Amint így visszapiillantok, akkori életem kimondhatatlanul nyomasztónak és üresnek tűnik fel előttem, mely állapot egy bizonyos május hónapig tartott.

Abban a hónapban egy fiatal művész topant közben. Vázlatokat gyűjteni jött a zugocskánkba és ajánló levele volt az egyik szomszédunkhoz, melyet — mint később maga mondta — elég helytelenül, de mégis csak átadott a czimzettnek.

Azért helytelenül, mert — ugymond — „ilyen ajánló leveleket rendszeresen nem szoktam felhasználni. Alkalmatlanságot szerez annak is, aki hozza, annak is, aki kapja. És mégis hálával kell fogadnunk, mert jó indulatból adják.”

Szomszédunk, akihez a művész bejáratos lett, kedves barátja volt a nénikémnek, hát csak megessett egy este egy limonádéval és cukros süteményekkel tele este, — hogy találkoztunk.

Megismerkedésünk történetét nem szándékozom apróra elmondani és azt nem akarom részletezni, hogy bármily mélységesen megszerettem később, azon az estén mégis minden komolyabb érzélem nélkül hagytam el a szomszédék házát; mindössze csak valami új örömet éreztem, amely különben egészen természetes volt, mert hiszen az ilyen tehetséges és csinos embert minden leány megbámult volna, akit olyan szoroz zár alá tartottak mint engem. Azután meg a nők úgy első látáskor sokkal ritkábban lobbannak szerelemre — oh de gyűlöltöm ezt a szót, — mint a férfiak. Mert a nőnek legelőször is értelmében támad a szerelem, férfiaknál pedig azt hiszem, az érzékekből ered, és csak később jut el a lélekhez. Nem, nem fárasztom az udvarolgtatás krónikájával, csak azt mondom, hogy olyan erős vonzalom támadt közöttünk, hogy egy délután — Párisba visszatértemek napja előtti délután — megkért, hogy legyek a felesége.

Az állvány előtt álltunk, melyen festeggett — a házunk melletti erdőben. Mindamel-

kidomborított ellentét további jellemzésével felesleges foglalkozni, valamint azon kanapéproczessussal, mely Apponyi cikében arról szól, hogy ők olvadtak-e be a szabadelvű pártba, vagy se; meghódolt-e a nemzeti párt, vagy pedig szerződéses békefeltételek mellett vonultak-e oda be.

Ez lehet talán érdekes fejtegetés, de eltörpül azon tényvel szemben, hogy a nemzeti párt Apponyinak most már nyíltan konstataált vezérsége alatt tovább is tömören fenáll a szabadelvű pártban, mint külön szervezet annak testében és hogy most egy év után még ott sem vagyunk az egybeolvadás tekintetében, ahol voltunk az ugynevezett paktum megkötése idejében.

Félünk, hogy az egyesülés még igen sok ideig nem fog teljesen megvalósulni, mert a személyes- és érdek-ellentéteken kívül, mélyreható elvi felfogás különíti el a szabadelvű pártot azon hagyományos felfogástól, melyet a régi nemzeti párt az örökös és kiméretlen ellenzéki harcokból áthozott. Mert, mint fenebb említettük, lehetetlenségnek tartjuk azt, hogy egy olyan guvernementális párt forrjon teljesen egybe, amelynek egyéniségében, mint számban jelentős tagjai elvileg dicsőítik azt a parlamenti forradalmat, mely ma már mondhatni egész Európának alkotmányos életét lázba hozta, mely csaknem az összes államok törvényhozásának működését lehetetlenné tette, mely ha átkos hatását tovább is érezteti, előbb-utóbb az alkotmányos szabadság teljes megdőlését fogja előidézni. Δ

Ami az ősze maradt.

Arad, június 21.

(—y) A mi országgyűlésünkre a legjobb akarattal se lehet ráfogni, hogy valami nagyon szorgalmas volna. Most is már haza ment a nyári szünetre, s ha ismét munkába fog majd kezdeni, a költségvetés tárgyalása fog feladataul állani, a mi pedig most sorra nem került, annak bajos volna megjósolni azt az idejét, a melyben ismét előfognak majd venni.

Pedig a lemaradott javaslatok nagyon is

megérdemelték volna, hogy a képviselőház — még pár hétig együtt maradva — azokat le tárgyalja. Így az ősze, vagy tére, vagy tán egészen lemaradt a többek közt — a birtokos és a gazdatiszt, továbbá a termelők és dohánykertészek közti jogviszonyról valamint az erdőmunkásokról szóló törvényjavaslatok elintézése. Mind a három a Darányi műhelyéből került ki. Őszre maradt Darányinak egy negyedik igen fontos javaslata is: a közérdekű öntöző csatornák létesítéséről. Ezek között megvalljuk, a jogviszonyok rendezetlensége folytán legsürgősebben elintézendőnek s törvényé válandónak tartjuk a gazdatisztok állásának rendezéséről szóló törvényjavaslatot, mely tetemesen javítani fogja a gazdatiszti osztály helyzetét, megvédi a gazdatisztot a tulajdonos önkénye ellen s halála esetén özvegyének néni szerény végkielégítést biztosít.

Nagyfontosságú intézkedés az, hogy ezen-tul a kötött birtokon, azaz a bizományi, egyházi uradalmakban, valamint a külföldiek és részvénytársaságok tulajdonában levő nagybirtokokon csak magyar gazdasági tanintézetekből kikerülő okleveles magyar gazdatisztokat lehet alkalmazni, vagy olyanokat, kik okleveleiket hazai intézeteinknél honosítják. Ezzel eleje lesz véve annak, hogy a külföldiek, a kik közül sokan bírnak magyarországi nagy birtokokat, ezeket idegen országból hozott, a magyar nyelvet nem értő s Magyarország iránt közömbös, vagy épen ellenséges indulatu gazdatisztokkal kezeltessek.

Meg kell vallani, hogy habár Magyarországon, mint földművelő országban, fontos helyet töltenek be a gazdatisztok, eddig nem volt törvényes intézkedés a gazdatiszt és birtokos közti viszony rendezését illetőleg. Most már a földművelési miniszter, említett javaslatával e rendezetlen kérdést a rendes jogviszonyok között álló mederbe törekszik terelni, a mint az a javaslat következőkben elősorolt főbb intézkedéseiből is kitűnik.

A javaslat szerint u. i. a birtokos és a gazdatiszt a szolgálati szerződés feltételeit szabad egyezkedéssel állapítják meg. A gazdatiszt a birtokos engedélye nélkül mellék foglalkozást nem üzhet és sem a maga, sem hozzátartozóinak gazdaságát nem kezelheti. Hacsak világosan nincs kizárva, a birtokos a gazdatisztot egyik gazdaságból a másikba áthelyezheti. A

természetben való javadalmazást előleges, a készpénzbeli utólagos részletekben kell kiszolgáltatni. Szolgálati teljesítése következtében történt megbetegedés, vagy önhibáján kívüli baleset alkalmából a gazdatisztot legfeljebb hat hónapon át a birtokos saját költségén köteles gyógyíttatni, illetve halál esetére eltemettetni. Ha a birtokos a szerződésben nagyobb kötelezettséget nem vállalt: a gazdatiszt özvegyének vagy kiskorú gyermekeinek tíz évnél hosszabb szolgálat esetén az egy évi, legalább öt évi szolgálat után a félévi javadalmazásnak megfelelő összeg jár végkielégítésként. A szerződést írásban kell felmondani. A határozott időre kötött szerződés is felmondható ellenkező megállapodás hiányában a birtok eladása, a bérlet abbanahagyása, valamint a birtokban és kezelésében beállott változás esetén. A felmondási idő okleveles gazdatisztra nézve egy év, oklevéllel nem bíróra nézve fél év. Három, illetve egy hónapnál rövidebb felmondási idő kikötése érvénytelen, de fel vannak sorolva azon esetek, melyekben a birtokos felmondás nélkül elbocsájthatja a gazdatisztját s viszont a gazdatiszt a szolgálatából felmondás nélkül kiléphet. A szerződés felbontásában hibás fél a másiknak teljes kártérítéssel tartozik. Részletesen meg vannak állapítva a birtokos és gazdatiszt köteleességei, a szolgálati viszony megszűnése után. Rendszerint csak okleveles gazdatiszt alkalmazható. A törvény összes rendelkezései kiterjednek a bérlőre is.

Nem kevésbé fontos Darányi negyedik javaslata, mely rendszerbe foglalja azokat a feltételeket, melyek alatt öntöző csatornákat létesítő társulatok alakulhatnak s az érdekelt birtokosok azokba bevonhatók. A nagy magyar síkság éghajlati viszonyai nem kedvezők a takarmánytermesztésre, mert gyakoriak a szárazságok. Már pedig, midőn a szemesztermények árai többnyire alacsonyok, a marhatenyésztés hozza a gazdának a legbiztosabb jövedelmet, ez pedig terjedelmes és jól termő kaszálók nélkül fel nem lendülhet. Az állam pénzügyi támogatással is elő fogja mozdítani a rétöntözés meghonosulását. Ez eddig nemcsak azért nem tudott nálunk jobban elterjedni, mivel a befektetésre szükséges tőke sokszor hiányzott, hanem azért sem, mert az érvényben volt vízjogi törvények némely pontozata megakadályozta a létesített csatornák teljes kihasználását. Pedig a

lett nem valami tájkép volt a vásznon, hanem a leány arczépe, aki én szoktam lenni.

— No, készen van, mondá a művész. ecsetjét félretéve, és már most elmegyek innen! Azután azt kérdezte, hogy nem sajnálom-e.

Hogy mit feleltem, arra már nem emlékszem. Honnan van, hogy más ember szava olyan soká élt az emlékünkből, mikor a magunké már rég elhalványult? Hogy én mit feleltem, azt nem tudom, de hogy ő mit mondott tovább, arra oly tisztán emlékszem, akárcsak tegnap történt volna. Emlékszem, hogyan mentünk együtt a nagynéném színe elé. És arra is emlékezem, hogy mikor a ház felé mentünk a gyaloguton, a nénike megfordult odafönn az ablakban s vizsga szemmel, — szinte kíváncsian nézett elénk, — és amikor felénk fordult, az ablaküvegen keresztül napsugár érte orcáját és mosoly ült ki ajkaira.

A jáczint illata nagyon erős; egészen eltikaszt. Várjon csak, barátom, hadd szívok egy kis friss levegőt.

Három esztendeig jártunk jegyben. Azt már mondtam, hogy Lucien fiatal volt és festő, hogy szegény is volt, főlösléges megemliteni, büszkesége azonban föllázadt a gondolatra, hogy mindent a nénikének köszönjön. A hosszú mátkaságnak rossz híre van, de abban biztos vagyok, hogy ez a miénk csak még jobban megédasította az élvezetünket.

A várakozás ideje alatt oly tökéletesen kiismertük egymást, hogy mikor aztán férj és feleség lettünk, az nem volt amolyan próbál-

kozás — hanem csak vágyaink teljesítése nem kísérlet volt a házasságunk, hanem megváltás.

Nő még nem szeretett olyan szenvedéllyel, mint én; nőnek még nem volt része olyan határtalan odaadásban, mint nekem. Férjem mindent elmondott — reményeit, hangulatait, multjának legapróbb részleteit, mindent. Elolvastam kedves könyveit, hogy ne legyen gondolata, melyben ne osztozkodnám. Sokszor megesezt, hogy olyan gondolatokra felelt, melyet ki sem mondtam.

Ha ön azt kérdi tőlem, hogy mit tartok legtökéletesebb boldogságnak, akkor így felelek: „A Luciennel folytatott életemet.”

Elmentünk Velenczébe és ott dolgoztunk. Azt mondom: dolgoztunk és ha ön helytelennek találja ezt a kifejezést, akkor én ami együttélésünket csak nagyon hiányosan tudtam megmagyarázni.

Társam voltam neki, a bírálója, az inspirációja! Már hat hónapja éltünk Velenczében, amikor megbetegedtem. Kezdetben nem sejtettem, hogy állapotom komoly, de csakhamar kitűnt, hogy hagymázos láz támadott meg. Lucien aggodását szánalom volt látni; bátorítást esdekelte az orvostól, de az nem adhatott; szemrehányást tett magának, hogy engem idehozott; éjjel-nappal mellettem ült és szemében kétségbeesés révedezett.

Sok mindenféle történt abban az időben, de én arról persze mind nem tudok semmit; egy este azonban magamhoz tértem az önkív-

letből és akkor megtudtam, hogy nem élhetek tovább.

Homály volt a szobában: világos csak egy helyeske volt, egy fénykorong a mennyezeten, amit a lámpa vetett oda. Egyszerre észrevettem, hogy Lucien mellettem van és sir. Vajjon csak akkor, vagy már előbb hallottam-e az nap, hogy halálom órája közeledik, azt nem tudom. De arra emlékszem, hogy Lucien megfogta kezemet és zokogva reá borult; és én suttogva — mert hangom gyöngye volt és még nem voltam teljesen magamnál — suttogva iparkodtam őt vigasztalni.

Erre az önuralomnak utolsó nyoma is elhagyta férjemet; karját fejem és nyakam alá csuszattatta és imádkozott, hogy maradjak meg neki; azt mondta, hogy ha engem el kell vesztenie akkor ő is meg fog halni.

Homályosan emlékszem, hogy egyszer ezt a kérdést intéztem hozzá: „Meddig?” — értvén alatta, hogy meddig tart még bennem az élet mécsse; akkor reám szakadt a bizonyosság, hogy már csak egyetlen óráam van hátra.

Lucien sápadt arcza eltorzult; alighanem téboly szállotta meg, mert különben nem tette volna, amit elkövetett. Nekem morfiomot kellett szednem és egy üvegcsevel ott állt belőle az asztalkámon. Hallottam Lucient suttogni, hogy nem válnak el egymástól, hanem együtt megyünk az ismeretlen világba, mint ahogy együtt éltünk itt e földön. Kértem tőle, — mert zavart volt a fejem — „mit is mondtál Lucien? Rosszul hallok”. Ő pedig így felelt:

példák azt mutatják, hogy öntözéssel 30, sőt néha egész 50 méterházig lehet fokozni egy katasztrális hold rét évi szénatermését.

„Mens sana in corpore sano!” Ép testben ép lélek, mond a latin közmondás. Ha ez áll, a minthogy áll az emberi testre, mennyivel jobban talál egy állam életére, mely csak akkor tiszta vérű, ha a vérkeringés liberális törvényekkel van szabályozva és ha megfelelő közgazdasági intézményekkel a közvagyonosodás és az általános jólét az államnak azt a megfelelő ellentállási erőt kölcsönözi, a mely a zavartalan kulturális haladásnak egyik legfőbb biztosítéka.

TÁVIRATOK.

Ferdinánd fejedelem gyásza.

Euxinograd, június 21. (Saj. tud. táv.) *Joinville* hercegért, a ki nagybátyja volt *Ferdinánd* fejedelemnek, a várnai katolikus templomban ünnepies rekviem volt, a melyen jelen volt a fejedelem, a belügyminiszter, a hadügyminiszter, a konzuláris testület, a helyőrség tisztikara és nagy számu közönség. A fejedelem három heti udvari gyászt rendelt el.

Drága hajóromány.

New-York, június 21. (Saj. tud. táv.) *Az Augusta Victoria* gőzös holnap 500,000 dollár értékű aranyat vesz föl Hamburg számára és *La Champagne* gőzös 600,000 dollár értékű aranyat Páris számára.

A transzváli háboru.

London, június 21. (Saját tud. távirata.) *A Daily Telegraph*-nak jelentik Pretóriából 17-iki kelettel: Ez idő szerint az angolok és *Bottha* tábornok csapatai között, bár nem formálisan, öt napos fegyverszünet van, de hir szerint *Roberts* lord e hét leltével erőlyesen fog föllépni.

Laurenco-Marquez, jun. 21. (Saját tud. táv.) *Loosberg* amerikai százados, a ki a bur tüzérségnél szolgált, ideérkezett és azt jelenti, hogy Transzvál lövészergyára *Lydenburgban* van. *De Wett* tábornoknak állítólag 6000 embere van *Oranjeban* és *Bottha*-nak 2500 embere *Transzválban*.

„Veled megyek, én kedvesem; együtt lépünk az új életbe:”

Mellém vetett magát az ágyamra. Megcsókolt és én megéreztem leheletén a morfiomot. Ugyazon vánkoson pihentünk mind a ketten; én csöndesen feküdtem és a fejünk fölött rezgő lámpafényt nézegettem. Lucien néha-néha magához szoritott és megcsókoltuk egymást. Az odafönt tánczó fényfolt sajtóságos, fanatisztikus alakokat öltött. Elálmosodtam és mikor Lucien meg-megszólt, hangját mintha messze távolról hallottam volna. „No most megyünk, együtt megyünk — ugyan milyen lesz?” mondta. Felelni akartam valamit, de nagyon fáradt voltam; — és a fényfolt eltűnt a menyetről.

Mikor magamhoz tértem, egy más szobában voltam, és kértem, hogy küldjék hozzám Lucient. Azt mondták, el kellett utaznia, de egy-két nap múlva visszajön. Azt is tudomra adták, hogy betegségem csodálatos módon ép a legválságosabb pillanatban megváltozott és már most a javulás útján vagyok.

Csak hallgattam a beszédjüket — és kezdtem visszaemlékezni.

Nemsokára magamra hagytak és én különös neszezést hallottam a házban. Fölültem ágyamban és az ablakon keresztül láttam, amint Lucien koporsóját leviszik a lépcsőn. Így kezdődött újra az egészségem!

Ugy-e, csodálkozik barátom, hogy a látvány nem ölt meg engem; bizony én is csodálkoztam rajta. De hát hiába: nem ölt meg;

Azonkívül 1500 ember kisebb csapatokra van osztva.

Oroszország termése.

Pétervár, június 21. (Saját tud. táv.) Az őszi vetések állása május végén Oroszország legnagyobb részében kedvező volt. A középső kerületekben jó volt a vetések állása, a déli és északnyugati kerületekben meglehetősen kedvező és a délnyugati kerületekben alacsony. A tavaszi vetés szintén kedvezően áll. Oroszország déli részében és Lengyelország egyes részeiben azonban csak meglehetősen kedvező, délnyugaton pedig silány. A legutóbbi esőzések következtében javultak a vetések az ország déli és délnyugati részében.

A kínai háború.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, június 21.

A Pekingben végbemenő események végre örvendetesebb fordulatot vettek. *Seymour* tengernagy nemzetközi serege, mint egy alábbi táviratunk jelzi, fáradalmas menetelés után, a mely alatt ismételt harcokban keveredett a kínaiakkal, vasárnap délután Pekingbe érkezett. Az ottani követségekről pedig az a hir jön, hogy teljes biztonságban vannak.

Ezek a hírek *Sanghai*-ből érkeznek, tehát kínai forrásból és ugyanazon uton, a honnan a követségi-negyed megtámadásáról, *Ketteler* német nagykövet haláláról és *Seymour* admirális visszavonulásáról értesítették az európai sajtót. Ily körülmények között a mai hírek megerősítését kell várunk.

Mai távirataink különben a következőkben számolnak be a háboru jelenlegi állásáról:

Halottak, sebesültek.

Bécs, június 21.

A *Pol. Corr.* jelentése szerint a takui erődök támadásakor megsebesült idegen tiszteket és katonákat, a kiknek száma körülbelül 100, egy japán gőzös a szaiói japán tengerészeti depotba vitte, a hol a hatóságok és a japán

hanem már most tudja, miért nem fogok én másodszer is férjhez menni. A sors ironiája ugy intézte, hogy Lucien előttem keljen a nagy utra, és én érzem, hogy azóta mindig csak engem vár. Azt is óhajtom hinni, hogy ő, aki már az örökkévalósághoz méri az időt, a közbeeső éveket jelentéktelenebbeknek látja, mint én.

De hát, ha én ezt a közbeeső időt olyan terhesnek találom, akkor miért nem tettem azt, amit ő tett, és miért nem mentem elejébe? Megsugom önnek: azért, mert nincs hozzá bátorságom; mert félek! Igen, őszinte leszek, ha pirulnom kell is miatta. Bizony engem nem valami vallásos kétség tart vissza tőle, hiszen már két ízben is megvoltak az eszközeim hozzá — csakhogy félek!

Hogy pedig teljes legyen a vallomásom, még más valamit is meg kell önnek mondanom. Lásna az ilyen napokban, amilyen a mai is volt, mikor enyhe a levegő, mikor az emberek boldogan sétálgatnak az utcákon, mikor üdén zöldelnek a fák, ha kikocsikázom, ilyenkor néha az az érzésem van, hogy élni mégis csak kellemesebb. A világ legvidámabb viganóját ölti fel számomra és én meg vagyok elégedve sorsommal. Ő azért halt meg, hogy velem haljon — és én meg vagyok elégedve. Ezt ugy-e jól mondtam!

Hanem ez a csomó jáczint igazán eltikaszt. Jó éjt!

Vörös-Kereszt-Egyesület gondoskodik ápolásukról.

London, június 21.

A *Times*-nak jelentik *Sanghai*-ből tegnapi kelettel: Hivatalos japán távirat szerint a takui erődök körül vívott harcban az oroszok vesztesége 70 halott és sebesült volt. A japánok részéről 10 ember esett el, köztük *Hattori* parancsnok. Az orosz önkéntes hajóraj *Orel* nevű segédcirkáló hajóját, a mely a mult héten *Hankauból* teaszállítmánynyal *Odesszába* ment, most csapatok szállítására használják fel *Port-Arthurba* a *Tiencinbe*.

A *Times*-nak egy későbbi távirata jelenti *Sanghai*-ből: *Santung* északnyugati részében a az összes hittérítők egy erre a célra bérelt gőzösrre menekültek, a mely a *Sárga folyó* torolatánál vesztegel.

Kronstadt, június 21.

Ma itt a hatóságok képviselői jelenlétében a *Takunál* elesett katonákért gyászmisét és a hajóraj győzelméért hálaimeit mondtak.

Az alkirály reménye.

London, június 21.

A mint *Times*-nak *Sanghai*-ből tegnapi kelettel jelentik, ott azt várták, hogy *Li-Hung-Csang* a *Canadien Pacific Line* legközelebb induló gőzöselével elutazik *Hongkongból*. Az alkirály ugy nyilatkozott, hogy neki az lesz a föladata, hogy a kínai kormány és az idegen hatalmak között közvetítőként működjen és reméli, hogy sikerül a mostani bonyodalmakat békesen megoldania.

A *Times*-nak jelentik *Hongkongból* tegnapi kelettel: *Li-Hung-Csang* helyet tartatott fönn magának a *Kvangla* gőzhajón, a mely pénteken indul el innen. Az idevaló kínaiak nagyon nyugtalanok. A konzuláris testületnek komolyan ajánlották, birják rá az alkirályt, hogy *Kantonban* maradjon, mert különben nagy lázadás tör ki.

Üldözött kínai hajók.

London, június 21.

A *Daily Mail*-nak jelentik tegnapi kelettel, hogy a *Udaunted*, *Hermione* és *Bonaventura* angol hadihajók most *Vu-szung* előtt vesztegelnek. Valószínűleg ágyuzni fogják az ottani állomásokat és megkísérlik majd a *Hai-Tieu* és *Hai-csi* kínai cirkálóhajók elfoglalását.

A *Daily Mail*-nak jelentik *Jokohamából* tegnapi kelettel, hogy a *Tokiva*, *Takaszago* és *Akiszusina* hadihajók *Takuba* indultak. Az *Aszama* és *Takasiho* hadihajók azt a parancsot kapták, hogy készen legyenek az indulásra. A kormány több szállítóhajót bérelt ki, ami azt mutatja, hogy nagy haderő kiküldését tervezi.

Visszavert boxerek.

London, június 21.

A *Daily Telegraph*-nak jelentik *Sanghai*-ből tegnapi kelettel: *Tiencinből* ideérkezett hírek szerint a boxerek mindkét oldalról megtámadták az idegenek telepét, de 2000 főnyi nemzetközi katonaság és más őrcsapatok, amelyeket a jangcungi vasut védelmére rendelték ki, visszaverték őket.

Taku bombázásánál az első erődöt a japánok, a másodikat az angolok foglalták el. Azután a német és az orosz csapatok vették be a déli erődöket.

A „Mária Terézia” utja.

Bécs, június 21.

A *Fremdenblatt*-nak táviratozzák *Pólából*; A *Mária Terézia* csak a *Zenta* fölvaltására megy legközelebb *Kelet-Azsiába*, ugy, hogy *Ausztria-Magyarországot* ott két

hajó fogja képviselni, amit teljesen elégségesnek tartanak.

A megtámadott francia konzul.

Páris, június 21.

A mongcei francia konzul *Francois* jünanfui francia konzultól e hó 16-án kelt táviratot kapott, amely szerint a konzult és a francia alattvalókat, mikor e hó 10-én Jünanfut elhagyták, megtámadták és visszatérésre kényszerítették, egész málhájukat elrabolták és a misszió házaikat és a vasuti állomást felgyújtották. Csak a konzul háza maradt épen, ahol a konzul összegyűjtötte honfitársait. Ott azután fegyvereikkel védekeztek, míg nem 48 óra múlva a mandarinok intézkedéseket tettek. A konzul azt követelte tőlük, hogy őt és honfitársait biztos kísérettel a határra vigyék.

A távirat hozzáteszi, hogy a francia kormánynak erőlyesen kell követelnie a francia alattvalók kiszabadítását, mert a kínaiak fogva tartják őket. Az indokínai csapatoknak azonban nem szabad a határon átlépniök. A francziák most mind jól vannak.

A nemzetközi csapat Pekingben.

London, június 21.

A reggeli lapok egy sanghaji táviratot közölnek, amely szerint a *Seymour* tengernagy parancsnoksága alatt álló nemzetközi sereg fáradalmas menet után, a mely alatt ismételt harcra keveredett a kínaiakkal, vasárnap délután Pekingbe érkezett.

Németország mozogott.

Kiel, június 21.

A kikötőben és a kaszárnyákban lázas tevékenység van. A szabadságon levő összes katonákat táviratilag behívták. *A tartalékosokat az 1896. évi folyamig visszamenőleg hívják be.*

A tiszteket és legénységet orvosi vizsgálat alá vetették, vajjon alkalmasak-e a forró égővi szolgálatra.

Két nap múlva a teljes hadi letszámnak együtt kell lennie és indulniok kell Kína felé.

Holnap 500 szárazföldi önkéntes érkezik ide, hogy hajóra szálljon.

A kormány ezer darab tropikus sisakot rendelt.

Néhány régiebb szerkezetű hajót is felszerelnek. Az új czirkálókat, a melyek most többfelé eveznek a tengereken, Kínába rendelik.

Összehazudott gyilkosságok.

London, június 21.

A *Daily Express*, amely csupa tulzott és hazug hírt táviratoztat magának, ma *Sanghaiból*, e hó 20-ról keltezve a következőket írja:

Az a hír van elterjedve, hogy *Suan* herceg, a kínai császárné főszakácsa, felgyújtotta a pekingi császári palotát, meggyilkolta a császárt és császárnét és végül ő maga öngyilkos lett.

Ez a hír a tudósító szerint is csak arra való, hogy a kínaiakat az idegenek ellen izgassák. — A konzulok proklamációt adtak ez ellen ki, a melyben kijelentik, hogy az idegen hatalmak beavatkozása nem Kína, hanem a boxerek ellen irányul.

300 boxer elesett.

London, június 21.

Sanghaiból érkező jelentés szerint a boxerek Tiencin kirablása alkalmával 50 yardnyi közelségbe jutottak az orosz csapatokhoz, a honnan 15 ágyulóvést is intéztek ellenük. 300 boxer elesett. A két oldalról intézett támadást az európaiak győzelmesen verték vissza.

Japán és a hatalmak.

London, június 21.

A *Daily Mail*-nak táviratozzák *Jokahamából*:

Japán a takui ostromnál rendkívüli tevékenységet fejtett ki. Most újabb csapatokat készül Kinában partra szállítani, hogy kockázatos érdekei kellő védelemben részesüljenek.

Berlin, június 21.

A külügyi hivatal Kinából idáig semminemű közvetlen értesítést nem kapott. Londonból azonban az az értesítés érkezik ide, hogy *Seymour* csapatai miatt túlságosan aggódni nincs ok.

SZÍNHÁZ ÉS IRODALOM.

A színház műsora:

Péntek: Szünet.

Szombat: *Végrehajtó*, vígjáték.

Botrány a Vígyszínházban.

— Páholy-jelenet. —

Ki nem látta már a hírhedt *Osztrigás Miczi* című vígjátékot? Vagy ki ne hallotta volna legalább a híret. Azt hisszük, nagyon kevesen vannak az utóbbiak. E kevesek közé tartozik *B. A.* földbirtokos, aki a múlt hetekben Budapesten időzött a családjával. Szórakozni, mulatni mentek föl, s a többek között páholyt váltottak a Vígyszínházba. is. Épen az *Osztrigás Miczi*t játszották.

Már jó korán elhelyezkedtek egyik első emeleti páholyba: az apa, anya és két üde, szép fiatal leány.

Az egész család nagy érdeklődéssel nézte és hallgatta eleinte a darabot az első felvonás közepéig. Ekkor az apa és anya hirtelen összenéznek, aztán feszengeni kezdenek. Egyszer csak az apa hirtelen felugrik, nagy robajjal csapkodja a székeket, a mivel a közönség figyelmét is felébreszti, majd hangosan oda szól a családjához:

— Menjünk innen!

A folyosóról aztán nagy láрма hallatszott be.

— Micsoda gyalázatosság ez! — kiáltott dühösen egy férfihang. — *Hogy mernek ilyen darabot előadni?* Hol van az igazgató? Az igazgatóval akarok beszélni!

A páholynyitogatók és jegyszédők csitítani akarták *B.* urat, de annál hevesebben lármáztak.

— Rögtön adják vissza a pénzemet vagy még nagyobb botrányt csinálók!

A nagy lármára odajött a színház titkára is és kérte *B.* urat, a ki mindinkább ingerült lett.

— És ha már ilyen darabot előadnak, miért nem írják ki a színlapra, hogy nőknek nem való! Most pedig adják vissza a pénzemet. Nem azért mintha szükségem lett volna rá, épenséggel nincs, de inkább jótékony célra adom.

A titkár ijedten utalványoztatta ki a páholy díját, mire a család izgatottan távozott el a színházból.

Ez pedig szó szerint megtörtént és — egyetlen fővárosi lap sem írta meg.

* A nyári színház új érdekessége. Mikor *Leszkay* igazgató a télen Berlinben járt, a Wintergarten változatos számai közt különösen nagy vonzóerőt képezett két akrobata műbiciklista. Akkor mindjárt szerződteni akarta őket a nyárra, de le voltak kötve. Azóta úgy fordultak a dolgok, hogy június végére és július elejére felszabadultak. Így kerül *Ariel* és *Loube*, a két hírneves parter-akrobata és mű-

biciklista Aradra. Ma délután érkeztek meg és szombaton este mutatkoznak be a nyári színház alkalmas nagy színpadán. Plakátjaik, melyeken egy-két merész mutatványuk jelezve van, az utcákon már mindenfelé láthatók. A két műbiciklista, ki excentrikus ugrásaival és eséseivel a testi erő és ügyesség kiváló jelét adja, ide Casselből jött, a hol a Zoologischer Garten közönsége tüntette őket ki modernül mulatságos ügyességükért. Az ő szombati fellépüket megelőzi *A végrehajtó* előadása azzal a kitűnő ensemble-lel, mely a múltkor a Vígyszínházhoz hasonló előadást produkált ezzel a mulatságos bohózzal.

* A Vígyszínház és a vidék. Több ujság azt írta, hogy *Krecsányi Ignác* az ő társulatával vendégszerepelni fog a nyári szünetben a Vígyszínházban. Arról értesülünk, hogy a tervezett vendégszereplés ez idén elmarad. *Krecsányi* ugyanis *Hegedüs Sándor* kereskedelemügyi minisztert várja, mert az ő tiszteletére több díszelőadást kell tartani a színházban. A Vígyszínház azonban nem ejti el ama tervét, hogy elsőrendű vidéki társulatoknak egy két heti szereplésre megnyissa a színház kapuit. A terv azonban az idő előrehaladottsága miatt csak jövőre valósulhat meg, amikor: *Leszkai*, *Somogyi*, *Krecsányi*, *Komjáthy* és még egy két elsőrendű vidéki színgazgató vendégszerepelni fog a Vígyszínházban, amelynek ezzel az a dícséretes szándéka van, hogy a színművészetet decentralizálni segítse.

* Az Oratórium egyesület holnap, pénteken este 8 órakor próbát tart a Schreyer-konzervatóriumban. Kéretnek a tagok teljes számban megjelenni.

Két esküdtszéki tárgyalás.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 21.

Két ügyben tartott tárgyalást ma az aradi esküdtszék. Délelőtt folytatták a szándékos emberölés kísérletének büntetvével vádolt *Monori István* ügyét, melynek előzményeit tegnap már megírtuk. A délután folyamán pedig a szándékos emberölés büntetvének vádjá alatt álló *Szász Tódor* dolga foglalkoztatta az esküdtszéket. Ez utóbbi ügyet elnapolták s póvizsgálatot rendeltek el.

(Felmentett vádlott.)

Délelőtt 9 órakor folytatták a tegnap este felfüggesztett végtárgyalást.

Miután a törvényszék előterjesztette az esküdtekhez intézett kérdéseket, *Czédly Károly* dr. tartotta meg nagy hatást tett védőbeszédét. Ebben főleg arra hivatkozott, hogy a vádlott részeg volt és öntudatlan állapotban lőtt a sértett felé, kit különben nem is talált. Szándéka nem emberölés, hanem csupán ijesztgetés volt.

Az esküdtek a főkérdésre, hogy bűnös-e *Monori István* a szándékos emberölés kísérletének büntetvében, nem-mel feleltek; arra nézve, hogy bűnös-e közszend elleni kihágásban, az esküdtek igen-nel; s arra, hogy tettét a részegség miatti öntudatlan állapotban követte el, igen-nel válaszoltak.

A törvényszék ezek alapján a vádlottat felmentette.

Az ítéletben úgy a felek, mint a vádló és védő megnyugodtak. Utóbbi a tegnap tett semmisségi panaszát visszavonta.

(Elnapolt tárgyalás.)

A második tárgyalás délután 3 órakor kezdődött. A törvényszék *Fábián Lajos* kir. táblai bíró elnöklése alatt a tegnapi tagokból állott, vádló *Domokos László* kir. alügyész volt, védő *Kertész Miksa* dr.

A vádlottak padján *Szász Tódor* somoskeszi lakos ült, ki azzal volt vádolva, hogy 1898. szeptemberében egy este a korcsmában

összeverekedvén Szász Petruval és Pávellal, revolverét az utóbbira sütötte és annak kezét megsebezte. A seb három nap alatt gyógyult.

Szász Pável és testvére, kik a vádlottnak nagybátyjai, a rokoni köteleknél fogva, nem vallottak.

Daun János somoskeszi tanító terhelő vallomást tett. Nevezett látta, mikor vádlott el-sütötte revolverét, de egyben azt is látta, hogy ez részeg volt.

A vádlott semmiről sem akar tudni. Azt állítja, hogy a neki rótt tett elkövetésekor olyan részeg volt, hogy nem emlékszik semmire.

Miután csak egy ténytanu van, az ügyész indítványozza, hogy a törvényszék napolja el a tárgyalást és rendeljen pótvizsgálatot az ügyben.

A védő ez ellen tiltakozást jelent be.

A törvényszék a btk. 322 szakasza alapján elnapolja a tárgyalást és pótvizsgálatot rendel el.

Murawiev meghalt.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, június 21.

Murawiev gróf, az orosz külügyminiszter ma reggel meghalt.

Nagyjelentőségű diplomáciai esemény lenne a hatalmas orosz birodalom legelső diplomatájának halála minden körülmények között, de ebben a pillanatban kétszeresen súlyos esemény ez. A legnagyobb nemzetközi bonyodalmak úgy állították egymás mellé a hatalmakat, hogy egy pillanat alatt egymás ellen fordulhatnak, s a legvéresebb viaskodás törhet ki. És ezekben a bonyodalmakban a legexponáltabb helyen éppen Oroszország áll, a mely ma elvesztette diplomáciai vezetőjét.

Murawiev gróf kegyelt embere volt a csárnak, de munkásságával általános rokonszenvet vívott ki magának a hatalmaknál. Benne méltó gyakorlati munkást találtak Miklós császár nagy eszméi, a melyek a világbéke megvalósítását tüzték ki célul.

Három év előtt hívta Murawiev a császár parancsa Koppenhágából, a követi méltóságából Szentpétervárra, az orosz külügyi miniszterium élére, s ez a három év sikereivel elismerést és tiszteletet parancsol iránta. Igazi béke-politikus volt, sőt ennél is több, nagy idealista. Mikor a császár a nemzetközi békekonferencia ideáját megpendítette, Murawiev grófban a legleke-sebb és leghüségesebb munkatársat találta. Azok a körlevelek, a melyeket az orosz külügyminiszter ekkoriban a hatalmakhoz írt az eszme érdekében, a legnemesebb világpolitika elveit építették ki.

Halálát súlyos csapásként siratja az orosz birodalom, mert higgadt, békés tanácsaira, és személyének sok ellentétet elsimító rokonszenvességére a kínai bonyodalmak élessége mellett rendkívüli szükség lenne most.

Halálát elsőnek a következő, késő délután érkezett szűkszavu távirat tudatta:

Szent-Pétervár, június 21.

Murawiev gróf, külügyminiszter ma reggel meghalt.

Este érkezett az első részletesebb távirat. Ez így szólt:

Szent-Pétervár, június 21.

Murawiev gróf ma reggel rövid rosszul-lát után régi szívbajban meghalt. Halála a legki-nosabb meglepetést és fájdalmas feltűnést kel-tett mindenütt.

A külügyminiszter legkegyeltebb embere volt a csárnak. Politikája az volt, hogy az összes hatalmakkal a legjobb egyetértést tartsa fen. Az ő működése alatt javult meg a viszony Oroszország és az osztrák-magyar monarchia között, míg a mai szoros barátsággá fejlődött.

Murawiev most 55 éves volt. Évek óta özvegyen élt. Felesége Gasparini hercegnő volt.

Haláláról sürgős táviratban értesítették az összes hatalmakat.

Murawiev gróf igen fiatalon halt meg; oly időben, a mikor még nagy dolgokat vártak tőle, s ő nagy eszmék megvalósításán fáradozott. Az a rendkívüli szeretet, a mely a császárt hozzáfűzte, remélünk engedni, hogy a jövő orosz politika az ő nyomdokait fogja követni, és mégis aggodalommal néz a diplomácia egész világa az események elé. Tartunk attól, hogy a legjobb szándék mellett is aligha fognak olyan tisztán békebarát és olyan magasan eszményi gondolkozásu emberre akadni az orosz diplomaták között, a ki Murawiewnek igazi utódja tudjon lenni.

*

Az elhunyt diplomata életrajzát a következőkben ismertetjük:

Murawiev Mihály Mikolajevics gróf, Murawiev Mihálynak, Vilna hirhedt diktatórának unokája 1845 április 19-én született. Egyetemi tanulmányait Pultavában és Heidelbergben végezte. 1864-ben lépett a diplomáciai pályára mint követségi titkár. Berlinben, Karlsruheban, Párisban, Stokholmban, Hágában működött.

1870-ben első titkára tett a párisi követségnek. Ekkor adta ki nagyatyjának híres emlékiratait.

1885-ben követségi tanácsossá nevezték ki Berlinbe, 1893-ban Koppenhagai követ lett, s innen hívta meg a császár 1897-ben külügyminiszternek.

A császár parancsára ő szerkesztette a hágai konferencia tervezetét. — Királyunk 1897-ben a szent István rend nagykeresztjével tüntette ki.

Murawiev nemcsak a külpolitikában volt kedvelt embere az orosz közvéleménynek, hanem bent is, mint a tiszta orosz nemzeti törekvések egyik első zászlóvivője volt ismeretes. Nagyapjának, a vilnai diktátornak 1898-ban állított az orosz kormány szobrot Vlnában.

Maróczy Géza.

(A magyar sakkmeister.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapest, június 21.

Maróczy Géza, a jelen sakkmeistere, a ki most harmadszor szerez nemzetközi tornában dicsőséget a magyar névnek, tudvalevőleg nem professzionátus sakkjátékos. Maróczy mérnökember, a ki tehetségén kívül talán éppen életpályájának is köszönheti nagy sikereit. Tudvalevőleg ugyanis, hogy a mérnökök kedvencz foglalkozása a sakkozás és az ehhez szükséges nyugodtságot, higgadtságot éppen a mérnöki hivatásból nyerik.

Maróczyval éppen mérnökök társaságában ismerkedtem meg néhány év előtt. A társalgást, a napi események felett való diskurzust, rendszeren a sakkjátékkal fejeztük be. Hogy őszintén legyek, mint amolyan koczájátékos csak a legritkább esetben nyertem egy-egy partit. Egy alkalommal Maróczy is a társaságban volt, a ki már akkor jeles sakkozó hírében állott. A bemutatkozásakor, mint rendszeren, nem hallja az ember a nevet, amit a társaság tagjai igen jól tudtak.

— No Géza, itt van egy méltó társad — szólott a társaság egyik tagja.

Maróczy azt hitte, hogy legalább is jeles sakkozóval van dolga, míg ellenben én szintén koczájátékosnak tartottam és előre örültem az esetleges sikernek. A sakkjátszóhoz ültünk és én rémkomolyan tologattam a figurákat, Maróczy is nagy figyelemmel játszott. Észrevettem ugyan egyes gunyos tekinteteket, sugdosást, de ez nem zavarta Maróczyt abban, hogy öt percz múlva mattot ne adjon nekem.

Erre aztán kitört a kaczagás. Zavartan néztünk körül.

— Ne busulj öreg, — szólott valamelyik. — hiszen csak a Maróczy vert meg.

Maróczy igen rokonszenves, szerény uri ember. Csendesesen, hidegvérrel játszik, többnyire úgy, hogy egyik kezére támasztja a homlokát. Mindig flegmatikus, s azért szinte csodálkozással hallom, ha azt írja egyik-másik lap róla, hogy idegeskedik. Inkább hiszem azt, hogy néha szórakozott, semmint ideges.

Különbösen magas, karcsu ember és jeles képzett mérnök. Kollegái mind szeretik és becsülik és most, hogy ismét két díjat is hoz haza és messze elhagyta a sakk régi mestereit Janovszkyt és Csigorint, nagy óvációval készülnek fogadni.

Maróczy ezt meg is érdemli, mert mellett, hogy jeles sakkozó, jó barát és jó kollega is.

A belügyminiszter

a skatulyarendszer ellen.

— Aradváros pénzkezelése. —

Arad, június 21.

Sok szó esett már Aradváros pénzkezeléséről. nem talán abból az okból, hogy valamilyes rendellenesség, vagy egyéb hiba történt volna, hanem mert végtelenül nehézkes és ha nem volna olyan példásan pontos, lelkiismeretes a kezelés, mint amilyen, bizony sok zavar fordulna elő. A mostani rendszer mellett az ellenőrzés igen hiányos lehet s ez nem az erre hivatott bizottságon, hanem egyedül a rendszeren mulik.

A neve ennek a pénzkezelési módnak a skatulya-rendszer, mely most a belügyminiszter leirata révén lett újra aktuális. Az elmúlt évnegyedes pénztárvizsgálat jegyzőkönyvét felterjesztette a bizottság a belügyminiszterhez, ki most küldte azt vissza azzal, hogy nem tartja helyesnek a jelenleg fennálló pénzkezelési rendszert s az összesített (cumulativ) rendszer behozatalát kívánja.

Nemcsak a miniszter kívánsága ez, hanem mindenekelőtt azon tisztviselőké, kik a főpénztárnál alkalmazva vannak. Két év előtt, körülbelül a mostani időben történt, hogy e tisztviselők kérelmet adtak be a tanácshoz, hogy a nevezett rendszert változtassa meg. Egyben kész tervet is nyújtottak be, hogy miképpen volna alkalmas a pénzkezelést reformálni. A kérelmet a tanács egy bizottságnak adta ki, mely két év alatt nem vitte keresztül a reformot, sőt egyáltalában nem nyilatkozott a dologról.

A szóban forgó skatulya rendszer pedig tarthatatlan már. Képtelen dolog, hogy mindegyes alapot külön-külön, azaz más skatulyában kezeljenek. Ha valamely alap csupán takarékpénztári könyv formában szerepel s a megjelenő fél pénzt akar, a másik skatulyából vesz az összeget kölcsön. Az utóbbi skatulyában ilyenkor czédulát hagynak, melyre feljegyzik a kivett összeget. Az ilyen kikölcsönzés szakadatlanul ismétlődik s így elképzelt mennyi zavarra ad ez okot.

Az összesített rendszer mellett, bár az egyes alapokat külön-külön naplózzák, minden alapot egy pénztárban helyeznek el. Ha a naplók végösszege összesítve vág a pénzálladékkal, rendben van a pénztár. Ellenben a mostani rendszer mellett, ha netalán valami rossz-hiszeműség játszanék közre, lehetetlen meggyőződni arról, vajjon rend van-e a pénztárban. Igazolja ezt a következő példa, mely egy erdélyi városban esett meg.

A főispánt, mint a pénztárvizsgáló bizottság elnökét értesítették, hogy a pénztáros sikaszt, mire szigorú vizsgálatot indítottak meg. Hiába nézték sorra a skatulyákat, mind rendben volt. Igen, mert a pénztáros, mikor az egyik alapon, illetve skatulyán túl voltak, abból kiegészítette a hiányosokat, melyekből bizonyos összeget már zsebre tett. A skatulyák egész sorozatán vitte keresztül ezt a csalást, míg végre a főispán primitív, de hatásos módhoz folyamodott. Czeruzával megjegyezett titokban egy csomó nagyobb bankjegyet s mikor ezeket egy másik skatulyában fedezte fel, nyilvánvalóvá lett a manipuláció a pénztáros sikkasztott.

Itt Aradon természetesen nem az eféléktől való gyanakodás teszi sürgössé az új kezelést hiszen, akik a pénztárt vezetik, maguk a tisztviselők kérik a mostani rendszer eltörlését.

SPORT.

+ Az arad-hegyvidéki turista egyesület f. hó 24-ére tervezett kirándulása a Csálába elháríthatatlan akadályok miatt egyelőre elmarad. Az elzökség.

+ Az aradi tornaegyesület f. hó 24-én, vasárnap, egész napra terjedő kirándulást rendez a regényes szépségű milovai völgybe. Indulás reggel 6 és fél órakor az államvasuton Radnái, honnan tovább gyalog folytatják az utat a solymosi várromokhoz s innen a hegygerinczen keresztül Milovára. Aradra visszaérkezés az esti vonattal. A kirándulásban részt venni szándékozó tagok sziveskedjenek ma este 6—8 óráig a tornacsarnokban jelentkezni, hol bővebb felvilágosítással szolgál az egyesület titkára és művezetője. Kedvezőtlen idő esetén a kirándulás a legközelebbi vasárnapra halasztatik.

A megyeház ujjáépítése.

— Rendkívüli közgyűlés. —

Arad, június 21.

Aradmegye törvényhatósági bizottsága ma délelőtt 9 órakor Fábán László főispán elnökelete alatt rendkívüli közgyűlést tartott, melynek főtárgya a megyeháza ujjáalakításával kapcsolatos újabb költségek megszavazása volt.

Mint ismeretes, a legutóbbi megyei közgyűlés körülbelül 80.000 koronát szavazott meg az említett célra. A törvényhatóság e határozatát a belügyminiszter elé terjesztette jóváhagyás végett. Meg is jött a jóváhagyás azzal a pótlással, hogy a közgyűlési terem az eredeti tervtől eltérőleg, tűzbiztonsági szempontból más-képen építendő. Ez a változtatás 12.000 korona több költséget jelent.

Az első költségvetés óta több előre nem látott szükséglet merült még fel. A főispáni lakás kiépítése még 3000 koronát igényel, a főispáni iroda és fogadó szobák butorozatára 5000 forint szükséges. Ezenkívül a megállapítottnál több költség kell a kerítés, lépcsők és egyéb kisebb dolgok kiépítéséhez.

Az ügyet Schill József főjegyző adta elő az állandó választmány javaslatával együtt, mely a költségvetést elfogadásra ajánlotta.

A közgyűlés a javaslatot minden hozzájárulás nélkül elfogadta.

Ezen kívül szó volt még az ujonnan szervezendő állásokról. A belügyminiszter több állás szervezését nem engedélyezte, ezekre nézve a törvényhatóság újabb feltérjesztést intéz a miniszterhez.

Villamos akták.

— Negyedik közlemény. —

(Megmentett százszázalékosok.)

Arad, június 21.

Lelkiismeretesen és alaposan kimutattuk három előző közleményünkben mindazokat a kedvezményeket, melyeket a villamvilágítási vállalat felajánlott a városnak az 1925-ig terjedő kizárólagosság ellenértéke gyanánt. Meggyőződhetett belőle az olvasó, hogy az összes engedmények (a husz százalékos árleszállítás, a berendezés monopolumáról való lemondás, és a „szépen fejlődő helyi ipar“ remélhető nyeresége) együttvéve nem képeznek nagyobb értéket — három fületlen gombnál.

Lássuk most már, mit szeretett volna a mérleg másik serpenyőjébe tételni a várossal a villamvilágítási vállalat; mérlegeljük azoknak az előnyöknek értékét, melyeket a fenti semmiségekkel szemben a másik szerződő féltől követelt.

Előre bocsátjuk, hogy a számadatok, melyek alább következnek, nagyrészt hozzávetőlegesek csupán, mert nem állanak rendelkezésünkre adatok arra nézve, hogy az aradi villamos telep mennyi áramot ad el évente most; másrészt pedig vajmi nehéz lenne pontosan kiszámítani, hogy 20—25 év múlva ez az áramszükséglet egy ilyen folyton fejlődő városban, mint Arad, hova fokozódhatik.

Mivel azonban czélunk a szigorú tárgyilagosság határai között maradni, az olvasónak pedig csak tájékoztatást, képet adni arról, hogy a villamos vállalat milyen ajánlattal jött a közgyűlés elé: kijelentjük, hogy a tulzástól tartózkodunk, s a vállalat remélt hasznát bizonyára csekélyebbnek vesszük, mint ahogy azt az érdekelt villamos urak jó előre kiszámították.

Vannak áramszolgáltató telepek, melyek hektowattóránként 6 fillérért adhatnak és adnak is villamos áramot. Tételezzük fel tehát, hogy az aradi villamos-sági vállalatnak csak erre a nivóra lehet majd lemenni, noha előre látható, hogy a legközelebbi 25 év alatt a villamos technika rohamos haladása mellett jóval alább száll az áram előállításának költsége. Tegyük fel tehát, hogy a felajánlott 8 filléres alapárral hektowattóránként csak 2 fillér nyeresége lenne a villamos telepnek, ez számításunk szerint 18 év alatt legalább egy fél millió korona tiszta hasznot hozna a vállalatnak.

Számításunk módja ez: Aradon az üzleti helyiségeket és nagy fogyasztókat is beleszámítva, jelenleg, vagyis a villamos világítás bevezetésének harmadik évében, mintegy 400 lakás van villamosan megvilágítva. Ez a szám azonban 10—15 év múlva legalább ezerre fog emelkedni, huszonöt év múlva pedig még többre. Mi azonban maradjunk csak meg az ezer mellett. Egy-egy lakás gyöngye átlagos számítás mellett 2000 hektowatt áramot fogyaszt el évente, vagyis pénzértékben kétszáz korona ára villamot. Ez kitesz összesen két millió hektowatt órányi áramot. Mivel pe-

dig hektowatt óránként 2 fillérnyi abszolút nyereséget vettünk alapul, tehát évente ebből negyvenezer korona haszna lenne a vállalatnak. Ezt tizennyolcz évre véve hétszázhuszezer korona eredmény jön ki. Ez összegből le kell vonnunk a 7 évig igénybe nem vett 2 filléres engedményt, mely a jelenleg általunk 400 lakás után számított összegnél évi 16.000 koronát, tizennyolcz év után 288.000 koronát tesz ki. Ezt a fenti összegből leütve, marad főösszeg gyanánt négyszázharminczkétezer korona. Ha a számítást egészen pontosan, a kamatos-kamatszámítás elvei szerint végeztük volna, akkor jóval nagyobb összeg jön ki. Nem vettük számításba továbbá azon előre nem látható rendkívüli előnyöket, melyek a villamos vállalatra háríthatnak 25 év alatt azáltal, ha az áram előállításának módja megváltozik, ha a mai nagy feszültségi veszteségek az erőátvitelben jelentékenyen csökkenni fognak, a gépek tökéletesednek, s így az alapul vett 6 filléres ár is tarthatatlanná lesz.

A felajánlott 20%-os engedmény mellett nyerne tehát a villamos vállalat az áramszolgáltatásnál 18 év alatt legalább egy félmillió koronát.

Ez lett volna a vállalat egyik nyeresége. A másik nagy nyereséget a megváltásból akarta huzni. Ezt a nyereséget akkor remélte zsebrevághatni, mikor a város jogositva volna saját üzemébe venni át a telepet. A villamos vállalat visszautasított ajánlata nincs kezeink között, s így minden pontjára nem terjeszkedhetünk ki, arra azonban élénken emlékezünk, hogy szerződés-változtatás esetén a megváltás alapját elvileg, nem mint a régi szerződésben kontemplálva volt, a telep és felszerelés becsértéke képezte volna, hanem az utolsó évek jövedelmezősége vétetett volna alapul 5%-os kamat szerint kiszámított tőkésítés útján. Tekintve, hogy a kérvény nagyon is gondoskodott róla, hogy a tiszta jövedelem busás legyen, tehát a tervezett 8 filléres alapdíj mellett 33 $\frac{1}{3}$ %-al nagyobb jövedelemnek kellett volna kitűnie, vagyis a megváltás e módja mellett a telep 33 $\frac{1}{3}$ %-al többre került volna a városnak a megváltás alkalmával.

Tekintve a világítási technika főntebb érintett várható haladását, természetesen a jelzett százalék is megnövekednék. A villamos vállalat telepét berendezéssel együtt 800.000 koronáért kínálta egy esetben a helybeli közuti vaspálya társaságnak. Ennek 33 $\frac{1}{3}$ %-a kitesz 266.000 koronát. Amit most már hozzáadva az áramszolgáltatásnál kínálkozott nyereséghez, nem mondunk egyáltalán sokat, ha háromnegyed millió koronára tesszük azt az összeget, melyet a közgyűlés, a villamos vállalat kérvényének visszautasítása által megmentett a városnak.

Hozzáteesszük végül, hogy a megváltás egyéb feltételei körül még olyan busás haszon háríthatott volna a villamos vállalatra, hogy annak kiszámítására egy egész műszaki és pénzügyi hivatalt kellene berendeznünk. Ez a hivatal bizonyára több adattal rendelkezne, mint mi, s nem lenne neki nehéz a vastag betűkkel szedett összeget egy millióra kerekíteni ki.

Borkereskedő ne legyen borszakértő.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése.

Arad, június 21.

Lugoson ma egy nagy borkereskedés pinczéit zárta le a rendőrség, mert csupa hamisított bor volt benne. Az eset így is szenzációs volt, s nagy feltűnést keltett. Növeli azonban az érdekességét az, hogy a borkereskedő *tevédséből maga adta azt a szakvéleményt a boráról, hogy teljesen értéktelen hamisítvány, s ennek a véleménynek az alapján tartotta meg nála a hatóság az első borvizsgálatot.*

Az eset részleteit tudósítónk a következőkben közli velünk:

A Schatteles Mihály cégnek nagy borpinczéi vannak Lugoson s kiterjedt üzlet körben folytat borkereskedést. Egy lugosi lakos nagyobb mennyiségű bort vett a cégtől, de mielőtt átvette volna a szállítmányt, mint alapos borismerő megvizsgálta a borokat és konstata, hogy azok hamisítva vannak.

Nem szólt senkinek semmit, hanem ravas furfanghoz folyamodott. Magához hívatta a Schatteles Mihály cég beltagját: Schatteles Viktort és azt mondta neki, hogy ő vásárolt valahonnan borokat, gyanuja van azonban, hogy becsapták s műbort szállítottak neki. A borkereskedő arra a felhívásra, hogy vizsgálja meg a bort, készséggel vállalkozott a szakértő munkára, s a „konkurrens” iránt való érthető jóindulattal, fentartás nélkül és egész határozottsággal konstata, hogy a bor primitív hamisítvány.

Evvel a szakvéleménnyel a főkapitányhoz ment a becsapott vevő, s feljelentette a hamisítást. A főkapitány magához vette a lugosi borszakértőket a katolikus plébános elnöklete alatt, s elment a Schatteles cég pinczéjébe. Ott érthető meglepetéssel fogadták, s a legkevesebbet sem örvendeztek neki.

A szakértők az összes borokat megvizsgálták, s óriási mennyiségű hamis bort találtak. A főkapitány minden hordóból mintát vett, ezeket és a hordókat lepecsételte, a mintákat felküldte Budapestre az országos borvizsgáló bizottsághoz, a pinczét pedig hivatalos zár alá vette.

HIREK.

— **Pulszky Agost Aradon.** Előkelő politikus volt vendége a mai napon Aradnak. Pulszky Agost országgyűlési képviselő, mint megirtuk, tegnap este Budapestről Aradra érkezett és a Központi Szállóban szállt meg. Aradi időzésének semmiféle politikai célzata nem volt, a mai nap folyamán csupán magán látogatásokat tett. Felkereste Beles János kir. közjegyzőt, Goldis János püspököt, kik mindketten képviselő társai voltak. Majd látogatást tett az *Andrényi-családnál* és *Varjassy Árpád kir. tanácsos tanfelügyelőnél.* Megtekintette a város látnivalóit s *Varjassy Árpád kalauzolása mellett elment a szabadságharczi ereklyék muzeumába.* Itt Pulszky, mint buzgó történet buvár hosszu ideig időzött és merült el az ereklyék szemléletébe. Délután 4 órakor *Varjassy Árpáddal* kihajtatott a pályaudvarra s a Budapest felé induló gyorsvonattal távozott Aradról.

— **Varjassy József-utca.** Városunk nagy érdemeket szerzett polgára, az elhunyt *Varjassy József* nevére, mint ismeretes, a törvényhatóság elhatározta, hogy el fogja keresztelni valamelyik utcát. Szó volt már a *Liget-és Karolina-utca*król, míg most *Blaskovich Antal* törvényhatósági bizottsági taggal élén a *Halász-utca* nagyszámu lakosa kérvényt inté-

zett a tanácshoz, hogy ezen utcát nevezzék el *Varjassy József* neve után.

— **A megyés püspök nyaralása.** Egyházmegyénk fejedelme, *Desseuffy Sándor* püspök tegnap Makóról Budapestre utazott. A megyés püspök csak néhány napot tölt a fővárosban s onnan *Wittenberger Antal* dr. püspöki titkár kíséretében Karlsbadba utazik és ott fog tartózkodni a nyári két hónap alatt.

— **Leleplezések a naczionalisták táborában.** Párisban arról beszélnek most, hogy legközelebb nagyobb leleplezések kerülnek nyilvánosságra a naczionalisták táborából. A leleplezések egy kivált elvtársuktól származnak és *Mercier* tábornokot és környezetét illetik. Azt beszélük, hogy a leleplezések szerzője oly tökéletesen ismeri a naczionalisták legfőbb titkait is, mint *Mermeix* egykori képviselő a *Boulangismus* titkait. A leleplezések *Henry, Mercier* tábornok, *Rocheport* és *de Beaurepaire* ellen irányulnak legfőképen. Azt is beszélük, hogy az ügynek számos pikantéria fogja megadni az érdekességét. Párisban már türelmetlenül várják, hogy mely lap fogja közölni azokat.

— **Általános sztrájk a fővárosban.** A főváros nagy vállalatainál sorra szüntetik be a munkát az alkalmazottak. Az államvasuti gépgyár sztrájkolóihoz csatlakoztak ma az eskütéri és a Margit-szigeti hid építőmunkásai is. — Az államvasuti gépgyárban ma délelőtt tizenegy óra óta bizonytalan ideig teljesen szünetel a munka. A hatalmas telepen nincs egyetlen egy munkás sem. Reggel nagy tömegekben gyűltek össze a sztrájkolók a kapuk előtt, s erőszakkal is visszatartották azokat, a kik munkába akartak állani. A gyárigazgatóság végre is rendőri segítséget volt kénytelen kérni. Nagy számu lovas és gyalogos rendőr vonult ki, s ezek a tömeget hamarosan széteszlatták. Ekkor bemehettek a gyárba mindazok, a kik dolgozni akartak. Mintegy 800 munkás állott a szerszámok mellé, de a sztrájkolók olyan fenyegető üzeneteket küldöttek nekik, hogy megrémülve tettek jelentést az igazgatóságnak a helyzetről és szabadságot kértek. Ezt az igazgatóság is méltányosnak találta, s minden munkát beszüntetett. Tizenegy órakor az utolsó munkás is kivonult, s az óta a telep üres és néma. A sztrájkolók a Népligetbe vonultak. A gyártelep előtt megerősített rendőri őrségek czirkálnak. A m. kir. *államvasutak gépgyárának* munkásai ma délután fél 6 órakor gyűlést tartottak, melyen a sztrájk-bizottság beszámolt eddigi működéséről. Az igazgatóság memorandumához *Steinberger Sándor* ismert munkásvezér többször hozzászólt, még pedig oly hevesen, hogy ülés végeztével két detektív letartóztatta. Egy másik munkásvezért, *Klein Jakabot*, kitolonczolták a fővárosból.

— **A szász király beteg.** *Drezdából* jelentik, hogy *Albert* szász királyon ismét erőt vett régi betegsége, miért is pár nap óta az ágyat kell őriznie. Orvosainak véleménye szerint a betegség nem adhat aggodalomra okot és a szász király pár nap múlva ismét talpon lesz.

— **Uj beosztás a rendőrségnél.** A bűnügyi osztály szervezése és az ezzel kapcsolatos választások folytán a rendőrségnél változások lesznek. A kapitányi hivatal előterjesztést tett a tanácsnak, hogy a bűnügyi osztály vezetésével *Green Nándor* alkapitányt, a kihágási bíróság vezetésével pedig *Angel István* dr. alkapitányt, utóbbi helyettesítésével *Berecz Ferencz* rendőrhagyót bizza meg.

— **Kézimunka-kiállítás.** Az aradi községi nőipariskola növendékeinek ez évi kézimunkái holnap, péntek reggel 9 órától a jövő kedden déli 12 óráig ki lesznek állítva. A gyönyörű munkák, melyek *Steinitzer Lujza* igazgatónő fel-

ügyelete alatt készültek, három nagy szobát töltenek be és immár teljesen elrendezve várják a vendégeket.

— **Milán Budapesten.** *Milán* exkirály a szerb seregek főparancsnoka ma délután egy órakor Belgrádból Budapestre érkezett. Az állomáson a szerb konzulátus tagjai várták. *Milán* ezeket szívélyesen üdvözölte, azután a királyi váróterembe vonult, s ott ebédhez ült. Erre futárral megnivta *Zichy Jenő* grótot. Ebéd után *Milán* a bécsi gyorsvonatra szállott, hogy Bécsen keresztül Karlsbadba utazzék.

— **Ujabb följelentés Sima ellen.** *Sima* Ferencz, Szentés város volt országgyűlési képviselője megint szomorú érdekességű dolgokat beszéltet magáról. A fényes karrierü ember ellen ma ismét *bűnvádi följelentés* tétetett a szegedi kir. törvényszéken. E följelentésre *Sima* Ferencz ma önként megjelent a vizsgálóbíró előtt, amely az exképviselőt hosszasán kihallgatta. Az új följelentés *csalás büntetével* vádolja *Sima* Ferenczet. A följelentést a szentesi mezőgazdasági és iparhitelszövetkezet aligazgatója, *Barna* Benjámint tette *Sima* ellen, aki nemrégiben még a pénzügyi igazgatója volt. A följelentés a következőket hozza föl *Sima* ellen: A februári szentesi képviselőválasztás alkalmával *Sima* Ferencz fölkinálta a szentesi mandátumot *Asbóth Jenőnek* — *ezer forintért.* A summát *Asbóth*tól *Sima* meg is kapta, de a mandátum nem lett az *Asbóthé.* *Asbóth* így visszakövetelte a pénzt, mire *Sima*, mint pénzügyi igazgató, okmányt állított ki, amelyben az *Asbóthnak* járó pénz megfizetésére a szövetkezetet kötelezte. Ezen irás alapján *Asbóth* pört indított a pénzügyi ellen, amely most *Sima* Ferenczet viszont csalásért pörölte be és *Sima* azonnali letartóztatását kérte, nehogy az ex-képviselő, ugymond, meghiusithassa a bűnvizsgálatot. A vizsgálóbíró egész alkonyatig foglalkozott *Sima* Ferenczcel, holnap pedig Szentesre fog utazni, hogy az érdekes bűnügyben megejtse a helyszíni vizsgálatot.

— **Vegyvizsgáló állomások.** A termények és élelmi cikkek megvizsgálása céljából Nagyvárad város közgyűlése dr. *Berkovits* Ferencz bizottsági tag indítványára vegyvizsgáló állomás létesítését határozta el. A vizsgáló állomás céljaira a városi tanács a közoktatásügyi minisztertől az állami főreáliskola vegytani laboratoriumát elkérte. A miniszter ezt megengedte, ennél fogva a város az állami főreáliskola vegytanárát, *Potássy* Jánost, a ki az állomás vezetője lesz, a budapesti és szegedi hasonló intézetek megtekintése céljából tanulmányuttra küldte. Az élvezeti cikkek és tápszerek hamisításának mai klasszikus korában bizony *Aradon* is elkélne egy ilyen intézet, tekintettel a nagyobb forgalmora és — a mi szintén latba esik — azon körülményre, hogy *Aradon* tudunkkal még könnyebben és olcsóbban lenne az létesíthető, mint Nagyváradon.

— **Kizárt egyetemi hallgató.** A hivatalos lap mai száma az alábbi feltűnő közleményt hozza:

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter *Novacovici* György kolozsvári egyetemi II. éves joghallgatót, a magyar állam elleni üzemei és nemzetiségi izgatásai miatt ellene indított fegyelmi vizsgálat alapján, az összes magyarországi főiskolákról egyszersmindenkorra kizárta, oly hozzáadással, hogy ha nevezett joghallgató netán Magyarországon kívül bárminemű felső tanintézetben végbizonyítványt, vagy oklevelet szerezne, ez Magyarországon nem fog érvénnyel birni, illetőleg nem fog honosítani.

— **A borosjenői honvédség gyakorlata.** A borosjenői 3. zászlóalj 171 főnyi legénységgel és tisztikarral 21 napig tartó ezredgyakorlatra ma délelőtt Nagyváradra vonult be *Philippovics*

Alajos őrnagy vezetése alatt. A legénységet Olasziban szállásolták el.

— **Joinville herceg temetése.** *Dreuxból* jelentik, hogy *Joinville* herceg hamvait ma délután helyezték örök nyugalomra az ottani templom sírboltjában. A szomorú szertartáson *Chartres* herceg, mint az *orleansi* herceg képviselője, valamint a család összes hercegei és hercegnői részt vettek. A bolgár fejedelmet *Bourboulon* gróf, a bolgár kormányt pedig *Nikiphorow* dr. képviselte. A bécsi udvarban a hercegeért udvari gyászt rendeltek el, mely tizenhatnapig tart.

— **Elfogott aradi bankóprés-gyártó.** Szenczácziós elfogatásról ír zombori tudósítónk. Elfogott az ottani rendőrség egy bankóprés-gyártó társaságot, a melynek egyik tagja állítólag *aradi lakos*. Ez a társaság nem pénzt, hanem bankóprést készített. A jeles trifolium éppen munkában volt, mikor a házkutatással megbízott rendőrfelügyelő meglepte őket. A gyárosok *Bezedácsi* Gábor zombori, *Hódos* István felső-szentiváni és *Radakovits* Milán *aradi* lakosok.

— **Ezerkétszáz kalauz esküje.** „Esküszünk az élő Istenre, hogy ügyünket és mozgalmunkat mindvégig pártolni fogjuk, idegen befolyásnak nem engedünk. Míg ügyünk tisztázva nincs, mindig hűek maradunk. Isten minket úgy segítse.” Ma éjjel után 1 órakor ezerkétszáz budapesti közúti vasúti kalauz és kocsivezető mondta el ezt az esküt az ég felé emelt kézzel és rendületlen elhatározással. Akik ott voltak a Klemens-féle vendéglőben, soha el nem felejtik ezeket a komor és ünnepélyes perczeket. Soknak az esküt tevők közül könyvek csorogtak végig az arcán. Ez az eskü azt jelenti, hogy ha a közúti vasutak igazgatósága szombat éjjelig nem teljesíti a kalauzok és kocsivezetők kívánásait: vasárnap megszűnik a társaság vonalain a forgalom. Ez azonban nem valószínű. Az emberek erősen biznak abban, hogy az igazgatóság kívánásait teljesíteni fogja s akkor minden lesz.

— **A finnek elnyomása.** Helsingforsban a lapok azt a hirt regisztrálják, hogy most végre fogják hajtani azt a régi tervet, hogy az orosz nyelvet nagyobb mértékben alkalmazzák Finnországban, mint eddig. E szerint a szenátus földművelésügyi osztálya július 1-től kezdve a monarchiához intézett minden beadványát orosz nyelven fogja benyújtani és nem, mint eddig, az ország nyelvén, hozzámellékelte orosz fordítással. 1903-tól kezdve a közigazgatás főnöke a szenátussal orosz nyelven fog levelezni. 1905-től kezdve az orosz nyelv a szenátus hivatalos jegyzőkönyvi nyelve lesz. A finn miniszter-államtitkári hivatalban az orosz nyelvet azonnal kötelezővé teszik e hivatal minden írásbeli munkájára nézve. A szenátus igazságügyi osztályát és a bíróságokat ezek az intézkedések nem érintik. Ugyancsak a lapok közlése szerint egy csári rendelet, a melyet azonban még nem hoztak nyilvánosságra, az országgyűlés megkerülésével közigazgatási uton bizonyos korlátozásokat léptet életbe a gyűlékezési jogra nézve.

— **Jókai órája.** A nagy magyar költő párisi időzése alkalmából egy kedves apróság forog most közszájon, a mely a többek közt szintén fényes bizonyítéka *Jókai* nagy hírnevének, népszerűségének és annak a határtalan tiszteletnek, a melylyel őt az egész világon környezik. Az eset következő: *Jókai* bement egy előkelő párisi órá-üzletbe, hogy ott aranyórát vásároljon, a melyet egy barátjának szánt emlékül. A mikor kiválasztotta az órát s megkérdezte, mi az ára, az ékszerész azt felelte, hogy:

— Hatszáz frank, uram.

— Jól van. Kérem sziveskedjek az óra fedelére belevéseltetni a nevemet: *Jókai Mór*.

— Hogyan uram?! — és az órás meglepetve nézett vevőjére — ön . . . ön . . . *Jókai*?

— Az vagyok. Felelt mosolyogva a költő.

Az udvarias francia földig hajlott.

— Kérem! akkor az órának csak ötszáz frank az ára . . .

— **Egy boxer-plakát.** A londoni *Evening News* kínai lapok nyomán a következő boxer-plakátot közli:

Az istenek segítik a boxereket, ezt a hazafias harmonikus csapatot és pedig azért, mert az idegen ördögök az államot zavarják. A népet arra kényszerítik, hogy vallásukat vegyék fel, fordítsanak hátat az egeknek. A férfiak megsértik emberi kötelezettségeiket, az asszonyok esküt szegnek. Az idegen ördögök nem embertől származnak. Ha nem hiszitek, nézzétek meg jól: az idegen ördögök szemének löbnyire kékes színe van.

Eső nem esik, a föld kiszáradt. És mindez csak azért, mert az egyházak az eget elzárják előleket. Az istenek baragszanak, a géniuszok mérgesek. Ez nem tréfa. A boxerek gyakorlati nem lesznek hiábavalók. Az istenek előjönnek rejtekeikből, a géniuszok lejönnek a hegyekről, és segíteni fognak az embereknek a boxolásban. Ha katonailag kiképezve leszünk, akkor nem lesz nehéz kiirtani az idegen ördögöket.

Szedjétek fel a vasutvonalak sinpárjait, döntsetek ki a sürgönypóznákat és romboljátok szét a gőzösöket. A nagy Frankhon kicsiny lesz, az angolokat és oroszokat remélhetőleg szétugrasztjuk. Isten adja, hogy az egész hon a Ching-dinasztia üdvére virágozzék.

— **A bepörölt gróf.** A bécsi ügyészség *Schaffgotsch* János grófot csalás miatt pörbe fogta. A fiatal gróf, tartalékos huszár-hadnagy, 30,000 frtnyi adóssága miatt gyámság alatt áll. Az ügyészség azzal vádolja a grófot, hogy éveken át több vendéglőst károsított meg, akként, hogy szállodai költségek elől megszökött.

— **Érettségi a kereskedelmiben.** Tegnap köztük az aradi kereskedelmi iskolában megtartott érettségi vizsgálat eredményét, melyben néhány téves adat volt. A helyes eredmény a következő: 47 jelentkező közül 2 bukott egy egy évre, 16 két órára. A sikkerrel levizsgáztak névsora ez:

Budai Dezső, Csepregi Andor, Czinczár Dezső (jó), Dóri Andor, Eckstein Béla, Fischer Dezső, Fürth Oszkár, Greiner Károly, Hönigesz Kajetan, Jäger Alfréd, Kohn-Oblát Ferencz, Kolb Andor (jó), Kosztolányi Zoltán (jó), Kristyory Sándor, Krón Ede, Lustig Zsigmond, Ovári György (jó), Reusz Jenő, Sándor Arthur, Sándor Dénes, Schulteis Károly, Schvarcz Aladár, Schwitzer János, Steinbach Béla, Szegfü Lajos, Vogel Jenő (jó), Wallner József, Werner Adolf, Wertheim Béla.

— **Mérnökök lakomája.** *Párisból* táviratozzák: A francia polgári mérnökegyesület tegnap este a magyar, osztrák, német és angol mérnökök tiszteletére lakomát adott, a melyen *Loubet* elnök és az említett államok uralkodóira mondtak pohárköszöntőket,

— **„Nem” — az oltár előtt.** Az, hogy egy menyasszony az oltár előtt „nem”-et mondjon, ritkán történik ugyan, de mégsem indít valami nagy csodálatra. Az ellenben aligha fordult még elő, hogy valaki két ízben mondjon „nem”-et az oltár előtt, és mind a kétszer ugyanannak a vőlegénynek. Hollandia egy kis városában így történt. Egy fiatal leány, a kit kedve ellen akartak férjhez adni, az esketési szertartásnál „nem”-et mondott. A vőlegény ezen annyira elbusulta magát, hogy elköltözött az országból és Németországba ment lakni. Alig volt azonban itt pár hónapig, egyszerre csak megjelent nála makacs menyasszonya s könyezve kért tőle bocsánatot és nagyban fogadkozott, hogy hűséges jó feleség lesz. A férfi hajlott a szóra és visszament Hollandiába, hol újra az oltár elé vezette menyasszonyát. De mi történt? Az ingatag leány újból „nem”-et mondott, mire a vőlegény újból összeszedte sátorfáját és elutazott, még pedig most már alkalmasint örökre.

— **A perzsa sah fürdőzik.** *Musaffer-Eddin* perzsa sah június közepe óta *Contrézeville* fürdőben időzik. A sah minisztere és hadsegéde kíséretében különvonaton érkezett meg, melynek vezetője azt a parancsot kapta, hogy legfeljebb két lovas kocsis sebességével indítsa a vonatot. Az utazást az est beálltával megszakították és csak hajnalban folytatták. Nagyon természetes, hogy ily körülmények között há-

rom napig tartott, míg a vonat Németországot átszelte és hogy a sah mérfelett kimerülten érkezett a fürdőhelyre. A sah teljes hónapot szándékozik itt tölteni. A kormányzás ügyeit innen intézi és hogy mily kötelességszerűen, bizonyítja az is, hogy rövid otléte alatt már 1500 frank ára sürgöny-parancsot küldött Teheránba.

— **Öngyilkosság egy sirhanton.** A szegedi zsidótemetőben ma délután egy ismeretlen ember holttestére bukkantak. Az ismeretlen ember öngyilkosságot követett el, pisztolyal a halántékába lőtt. Tegnap délután értesítették a rendőrséget telefonon a zsidó hitközségtől, hogy a temetőben valaki öngyilkossá lett. A rendőrség részéről *Pályfi* József dr. alkapitány ment ki a helyszínére s főkért *Vajda* Lajos dr. tartalékos honvéd-orvost, akivel utközben találkozott, hogy legyen segítségére a vizsgálatban. Egy jeltelen sirhanton egy 35 év körüli iparosnak látszó, borotvált arcú, barna bajszú, középtermetű embert találtak. Jobb halántékán lösebb volt. A seb körül megoivadt a vér. Az öngyilkos mellett hevert a pisztoly, melylyel kioltotta az életét. Megállapították, hogy a pisztoly csövet erősen a halántékához szorítva követte el az ismeretlen ember az öngyilkosságot. Kikutatták zsebeit, melyek tele voltak revolvergolyókkal. Ugyancsak elkészült a boldogtalan az utolsó utra. Az öngyilkosnál semmi írást nem találtak, amiből személyazonosságát, vagy közelebbi viszonyait meg lehetett volna állapítani. Az egyik zsebében egy frt 50 krt találtak és két újságot. Hogy az öngyilkos egy jeltelen sirhanton vetett véget életének, ebből arra lehet következtetni, hogy nem valamely elhunyt hozzátartozója utáni keservében kereste a halált. Valószínű, hogy az élet szenvedései adták kezébe a gyilkos szerszámot. A rendőrség nyomozást indított az öngyilkos kiléte iránt.

— **Két tragédia.** Miskolcraól táviratozzák, hogy *Dudás* József ottani lakos 16 éves feleségét egy *Pispár* György nevű legény elcsábította. A férj agyonlőtte a csábítót. Ugyancsak Miskolcra történt, hogy *Baranyi* András egy korcsmában beleivott *Süveg* József és *Tamács* Andás pálinkás poharába. A feldühödött legények miatt *Baranyit* agyonverték.

— **Diszes nászajándékok** vásárolhatók mostanában *Porter* Vilmos koronás áruházában, Aradon, a Központi szálloda épületében. A választék minden tekintetben oly bő és sokoldalú, hogy mindenki bármely árfokozatban megtalálja a kedvére való legszébb tárgyat. Vidéki rendelések mintaszerű gondtal eszközöltetnek.

— **Agyonlövésre ítélt rablók.** A belgrági törvényesség előtt ma egy jól szervezett rablóbanda állott, melynek tagjai hosszú időn át veszélyeztették *Kolubana* községet. A banda, mely hat hajduból áll, számos betörést, gyújtogatást, rablást és gyilkosságot követett el. A rablók a vizsgálóbíró előtt tett vallomásaikat a tárgyalás folyamán visszavonták, mivel — ugymondják — annak megtételére akkor éhezhetés és kínzásokkal bírták rá. A törvényszék három főzínkost *agyonlövésre*, a többit pedig 20 évi nehéz rabságra ítélt.

— **A füge mint orvosság.** Kevesen tudják, hogy a fügegyök gyógyító ereje van s különösen emésztési zavaroknál nagyon jó hatást gyakorol a gyomorra. A konstantinápolyi orvosok ezért orvosszer gyanánt ajánlják a kolera ellen, miután e betegség tudvalegleg többnyire emésztési zavarok előzik meg. A füge élvezete különben azoknak is ajánlatos, akik sokat köhögnek s tüdőbetegségre mutatnak hajlandóságot. Kitünő szernek tartják tüdőbaj ellen a közönséges árpafőzetet, melybe öt-hat füget és marék mazsolát főznek bele. Külsőleg alkalmazva, inydaganat ellen nagyon jónak mondják, miután a daganatot megérelleli és megpuhítja. E célra a füget szélességében át kell vágni, langys tejjel kifőzni és ily állapotban helyezni a daganatra.

— **Örmény dolgok.** Konstantinápolyból táviratozzák: Az orosz nagykövet tegnap beszélt szabadságáról való visszaérkezése óta először a külügyminiszterrel és kijelentette ez alkalommal, hogy a pétervári kormány föltétlenül ragaszkodik ahhoz a követeléséhez, hogy a porta intézze el az örmény dolgokra vonatkozó legutóbbi jegyzékben felsorolt panaszokat. Az ör-

ény patriarka ma meglátogatta az orosz nagybívetet.

— **Érdekes régi térkép.** Forget Henrik lo-
ag honvédszázados érdekes, régi térképet aján-
kozott a Székely Nemzeti Múzeumnak. A tér-
kép, mely Magyarországot, Erdély, Horvátország
& Szlavonia területét ábrázolja, 1810-ben ké-
ült katonai célokra. Érdekes, hogy a külön-
ben németnyelvű térképen több városnak, köz-
özségnek, folyónak, pataknak és hegynek neve
magyar néven szerepel. A szász városok neve
s magyarul van rányomtatva, amit az a körül-
bény tesz nevezetessé, hogy e térkép haszná-
tát I. Ferenc király külön rendelettel hagyta
helyben. Látnivaló tehát, hogy a magyar hely-
nevek használatára vonatkozó intézkedés nem
új dolog s már ebben az alakjában is kilencz-
ven esztendő.

— **T. Üzletfeleink** szíves tudomására hozzuk,
hogy *Révész* Nándor könyv- és papirkereskedő
irat (Szabadság-tér 20. szám. Telefon 265 sz.)
képviselőséggel ruháztuk fel, ki elfogad min-
den a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny
kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

Rablógyilkos cselédleány.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, június 21.

A budapesti esküdtbíróóság ma tárgyalta
Kotász Zsófia 37 éves cselédleány bűnügyét,
aki ez év márczius 28-ra virradó éjjelen ré-
mes kegyetlenséggel meggyilkolta és kirabolta
szolgálatadónőjét, egy nyomorék, beteges öreg
asszonyt: *Benkner* Lipótnét szül. Braun Juliát.

Benkner a Váci-körut 35. számú ház
harmadik emeletén lakott. Három szobás ud-
vari lakást bérelt s az egyik szobát *Politzer*
Samu magánhivatalnoknak adta bérbe. *Kotász*
Zsófia, aki négy éven keresztül szolgált az
uratól különválva élő asszonyt, nagyon jól
tudta, hogy *Benkner*nek van egy kevés meg-
takarított pénze, amelyet mindenáron megakart
szerezni.

Márczius hó 27-én *Benkner* két naran-
csot adott cselédjének vacsorára, aki e miatt
össze is vezett vele. A rövid szóharcz után
mindketten nyugalomra tértek. Ejjéltájban,
mikor már *Benkner* mélyen aludt, *Kotász*
Zsófia odalopódzott ágyához s a nyomorék
asszonyt fojtogatni kezdte. Küzdelemre ke-
rült a két nő között a sor. A védekező *Benk-*
ner kiugrott ágyából s menekülni akart. A
sötétségben azonban megbotlott s elesett. A
cseléd erre rátérdelt s egy zsineggel, amelyet
készben tartott magánál, megfojtotta.

A halottat azután levetkőztette, tiszta in-
get adott rá s becipelte a másik szobába. Itt
az ajtó mögé fektette s a zsineg végét a ki-
lincsre fűzte, hogy úgy tűnjék fel, mintha
Benkner öngyilkosságot követett volna el.

A rémes tett elkövetése után *Kotász* Zsó-
fia, a gyilkos cselédleány lefeküdt s nyugodtan
aludta át az éjszakát, közvetlenül a holttest
mellett. Reggel korán aztán a tisztogatáshoz
kezdett. Kikutatta a szekrényeket, kiforgatta
az áldozat ruháinak zsebeit, s ami értékest ta-
lált azokban, magához vette s szalmazsákjába
rejtette el. A rablott értékek azonban cseké-
lyek voltak. Az egyik szoknyazsebben 5 frtot
talált. Ezt a pénzt az nap kapta foglalóul
egyik szobaurától *Benkner*né. A szekrényekből
egy órát, egy melltűt s 3 darab aranygyűrűt
rabolt el. Mikor a kutatást elvégezte, leült le-
velet írni a megölt asszony nevében. Ebben a
levélben *Benkner*né bucsuzik el az élettől s azt
mondja, hogy azért hal meg, mert szobaura, *Pol-*
itzer mást szeret.

A furfangos cselédleány ezzel a levéllel a
gyanút akarta magáról végképen elhárítani s
ugy akarta a dolgot feltüntetni, mintha *Benk-*
*ner*né öngyilkosságot követett volna el.

Mikor a fosztogatással és a levélírással el-

készült, már öreg reggel lett. *Kotász* Zsófia be-
ment nagy lélekszakadva ami rosszat sem sejtő
Politzer Samu szobájába s kétségbeesett han-
gon tudatta ezzel, hogy nem tudja, hová lett
az éjjel asszonya.

A szobaur erre a cseléddel rögtön kere-
sésére indult. Nem kellett sokáig kutatniok,
mert az egyik üres szobában az ajtó mellett
ráakadtak holttestére.

Ott feküdt az áldozat a küszöbön, tiszta fe-
hér ingben s az első tekintet mindjárt elárulta,
hogy nem természetes halállal mult ki az élők
sorából.

A megindult bűnvizsgálat mindjárt *Kotász*
Zsófia cselédleányt vette gyanuba, aki többszöri
kihallgatás után végre is felhagyott makacs
tagadásával s magába szállva bevallotta ke-
gyetlen tettét.

A befejezett vizsgálat után a rablógyilkos
cselédleányt gyilkosság és rablás büntetési
miatt vádolta meg a budapesti kir. ügyészség,
s a bűnügy letárgyalását az esküdtbíróóság elé
utalta.

A vádhatóságot a mai tárgyaláson *Selley*
Barnabás dr. királyi ügyész képviselte védő
Darvai Fülöp dr.

Zsitvay Leo elnök reggel kilencz órakor
nyitotta meg a tárgyalást s az esküdtszék meg-
alakítása után megkezdődött a vádlott ki-
hallgatása.

— *Kotász* Zsófia lépjen elő, — szólt az
elnök.

A gyilkos cseléd egy börtönőr által ki-
sérve, a pódium elé állott. Jól megtermett
paraszt nő, bamba, semmit mondó arczeval.

Az általános kérdések után:

Elnök: Bűnösnek érzi magát?

Vádlott: Igen.

— Hát mondja el hogyan követte el a gyil-
kosságot?

Vádlott erre szapora beszéddel adta elő a
következőket:

Azért öltem meg asszonyát, mert csak na-
rancsot adott neki aznap vacsorára. Nyolcz óra
után, mikor az asszony lefeküdt, besompolygott
a szobájába. Rávetette magát a már szuny-
nyadozó agg nőre és két kezével megfojtotta.
Az asszony kettőt sikoltott és vége volt. Aztán
tiszta inget adott rá. Zsineget kötött a nyakába.
Behurcolta a másik szobába s az ajtó elé a
padlóra fektette.

Végül kirabolta.

Az elnök körülményesen kivallatta ezután
vádlottat az eset elkövetésére vonatkozólag. A
kihallgatás délnél tovább tartott, utána pedig a
tanukihallgatásokra került a sor.

Braun Dárius tőzsdeügynök a meggyilkolt
Braun Julia testvére, elmondja, hogy *Braun*
Julia fiatalkorától betegeskedett. Egy baj miatt
19 izben operálták.

— *Benkner* Lipótné elvált, vagy özvegy
volt-e? — kérdezte az elnök.

— Erre ez a kis önéletírás adhat felvilá-
gosítást, a melyet az elhunyt iratai között ta-
láltunk. E szerint férje *Benkner* Lipót kárpitós
volt, akitől az esküvő után csakhamar elvált.

— Tud-e arról, hogy *Braun* Juliának vi-
szonyai lettek volna?

— Nem. Nem is hiszem.

— Igaz az, hogy mikor *Braun* Julia a
sétatér-utczában lakott lányokat tartott?

— Nem igaz. Ő apám után, aki a *Fonciere*
hivatalnok volt, valami kegydíjat, 120 frtot
is kapott évente.

Több tanu kihallgatása és a perbeszéd
után a tárgyalás véget ért.

Az esküdtek bűnösnek mondták ki a
rablógyilkos cselédleányt, kit a törvényszék
ennek értelmében tizenöt évi fegyházra ítél.

MULATSÁGOK.

Vigalmi naptár:

Június 23. Az aradi kereskedelmi akadémiát végzett
növendékek táncvizgalma (Városliget.)

Június 24. A soborsini önkéntes tüzoltó-egylet juniá-
lisa. — Az aradi jókedv asztaltársaság juniálisa (Csálai
erdő.)

Június 29. A kisjenő-erdőhegyi kaszinó-egyesület
táncestélye.

Július 1. A Meteor kerékpárklub népünnepélye (Vá-
rosliget.)

Július 15. Az aradi dalegylet népünnepélye (Városliget.)

Július 22. Az aradi cigányzenészek egyrészének ju-
niálisa (Csálai erdő.)

Augusztus 12. Az aradi kereskedők körének népünne-
pélye (Városliget.)

(=) A kisjenő-erdőhegyi kaszinó egyesület
június hó 29-én, a kaszinó-épület építési alapja
javára a seprősi félvér szövetkezet által Kisje-
nőn rendezendő löverseny alkalmából tánczes-
télyt rendez. Belépti-díj: Család-jegy 6 korona,
személy-jegy 2 korona. Felülfizetések köszönet-
tel fogadtatnak. Kezdeté 9 órakor. Lakás igé-
nyek az Aradmegyei Gazdasági Egyesületnél
jelentendők be.

A KÖZÖNSEG KÖRÉBŐL.*

Tisztelt szerkesztő Ur!

Becses lapjából olvasom, hogy a villamos
berendezés monopoliom-jogát az Aradi Villa-
mossági Részvénytársaság valamely berlini cég-
nek engedte át, illetve azzal osztja meg. Nem
szólalok fel az átruházás lényege ellen, mert a
közönség csak annál jobban jár; jobban kielé-
gitik és nem zsarnokoskodnak vele szemben.
De az átruházás formájára nézve volna némi
megjegyzésem.

A berendezés kizárólagosságának jogát a vá-
rosi közgyűlés adta meg, tehát az átengedéshez is
a városi közgyűlésnek kellett volna hozzájárulni.
Ez milyen hasznos lett volna, ha a bizottságok
is hozzászólhattak volna a kérdéshez? Járja
az, hogy az ilyen fontos kérdéseknél a jogügyi,
pénzügyi és közlekedési bizottságokat kikerülük?
Ezekből az ignorálásból származik, hogy a
városi képviselők is tájékozatlanok ily vitalis
kérdéseknél és hogy az alkotmányos ellenőrzés,
illetve a nyilvánosság is megkerültek.

Még egy másik tiszteletteljes kérésem is
volna. Ki ellenőrzi, hogy hány órától kezdve
adja a villamossági társulat az áramot? Mert
ha nem a rendes időben kapja a fogyasztó kö-
zönség az áramot, akkor a várossal kötött szer-
ződését szegi meg a villamossági társulat. Ki
ügyel erre? Mert erről nemcsak a közönségnek
és az *Aradi Közlöny*-nek kellene tudomást venni,
hanem a városnak és az illetékes hivatalnak
is. Miért engedjen a város a jogaiból, midőn a
villamossági társulat sem enged a monopoliu-
mából. Tehát városi ellenőrzést követelünk! Meg
pedig lelkiismeretesen és pontosan. Ezért fize-
tünk adót!
Egy fogyasztó.

TANÜGY.

(=) Vizsgálat a gyakorló iskolában. Az aradi
állami tanítóképző intézet gyakorlóiskolájának
ma volt az évvizsgálata *Szabó* József igaz-
gató elnöklete alatt. Mint minden évben, a
mióta *Urhegyi* Alajos tanár tanít a mintaisko-
lában, most is nagy érdeklődés volt a közön-
ség részéről. Délelőtt a III. és IV. osztály, dél-
után az V. és VI. osztály tanulói feleltek oko-
san, szabatosan, a népiskolai tanítás elérhető
eredményének ideálját mutatva be a szülőknek
és szakembereknek, kiknek nevében *Balogh*
Sándor kir. segédtanfelügyelő őszinte mel-
g

* Az ezen rovat alatt közlöttékért nem vállal fele-
lősséget a szerk

szavakkal méltatta Urhegyi Alajos tanítóképző tanár kiváló munkásságát. Délután az elméleti vizsgálat után Nagy Sándor tanár tartotta meg a kis gyakorlóbeliekkel a tornavizsgálatot, melynek végével különböző versenyek voltak. Ezeket a rudmászásban Halász Józsi, a futásban Burián János vitte el az elsőséget. Hétfőn lesz a tanítójelöltek gyakorlati képező vizsgálat, azért a gyakorlóbeliek akkor kapják bizonyítványukat.

NAPIREND.

Június 22. Péntek. Róm. kath. naptár: Jézus szive. — Protestáns naptár: Jézus szive. — Görög-keleti naptár (június 9): Cziril és Antal. — A nap két 3 óra 47 perccor, nyugszik 7 óra 44 perccor. — A hold két 9 óra 19 perccor, nyugszik 2 óra 53 perccor.

Időjárás. Légnyomás reggel 7 órakor 760.5 milliméter, délután 2 órakor 759.5 milliméter. — Hőmérséklet reggel 7 órakor C° + 17.1, délután 2 órakor C° + 23.8. — Szél iránya és ereje reggel 7 órakor DK. 2, délután 2 órakor DN. 3. — Felhőzet reggel 7 órakor borult, délután 2 órakor félderült. — Csapadék az utóbbi 24 órában 0 mm.

Időjárás. A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Változó felhőzet, helyenként csapadék meleg.

Szabadságharczi emléktárgyak országos múzeuma (színház-épület, I-ső emelet) nyitva van mindennap délelőtt 8 óráig délután 6 óráig. Belepti-díj: Hétköznapokon 40 fillér, vasárnap 20 fillér.

Kölcsey-könyvtár. Nyitva van hétfőn délután 4—5, pénteken délután 4—5 és szombaton délelőtt 11—12 óráig. Helyiség: Erekiye-múzeum helyisége melletti ülésterom.

Június 25. Az aradi tornaegyesület kirándulása a milovai völgybe.

Június 29. Lóverseny Kisjénőn.

Július 14. Körállatorvosválasztás Csermőn.

KÖZGAZDASÁG ES KÖZLEKEDES.

Budapesti áru és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, június 21.

Déltőzsde. Buzakinál kielégítő, vételkedv jó. Szilárd irányzat mellett 18,000 métermázsa került forgalomba, 10 fillérrel magasabb áron. Egyéb gabonane-műek közül rozs gyöngye, árpa forgalom nélkül, zab tartott, tengeri szilárd. Időjárás srép.

Zárul 12 órakor:

Buza júniusra	7.10—7.20
Buza októberre	7.99—8.—
Rosz októberre	6.94—6.95
Zab októberre	5.23—5.24
Tengeri júliusra	5.68—5.69
Tengeri 1901. májusra	4.92—4.93
Repce augusztusra	13.10—13.20

Zárul 4 órakor:

Buza júniusra	—
Buza októberre	8.11—8.12
Rosz októberre	7.01—7.02
Zab októberre	5.71—5.72
Tengeri júliusra	5.27—5.28
Tengeri 1901. májusra	—
Repce augusztusra	—

Zárul 4 órakor

	korona
Osztrák hitelrészvény	693.—
Magyar hitelrészvény	715.—
Leszámitolóbank részvény	474.—
Ríma-Murányi vasmű részvény	562.—
Osztrák-magyar államvasúti részvény	676.—
Közuti vasút	616.—
Városlóvilamos vasút részvény	315.—

S z e s z ű z i e t.

— Június 21. —

Mai jegyzéseink: Készárú nagyban nyers szesz 115 korona, kicsinyben 117 korona, finomított szesz nagyban 118 korona, kicsinyben 120 korona hordó nélkül per 100 liter 1/2 beleértve 70 korona fogyasztási adót. Száritott moslék 11 korona métermázsaenként.

Budapest-kőbányai sertéskeresk. csarnok.

— Június 21. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felül sulyban 92.—94.— fillig. Öreg közép páronként 300—400 kilogramm sulyban — fillig. Fialat nehéz páronként 320 kilogrammon felül sulyban 96.—98.— fillig. Fialat közép páronként 251—320 kilogramm sulyban 96.—98.— fillig. Fialat könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő sulyban 95.—97.— fillig. Magyar szedett: Nehéz páronként 280 kilogrammon felül sulyban — fillig. Közép páronként 240—280 kilogrammon felül sulyban — fillig. Könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő sulyban — fillig.

Romániai: Nehéz páronként 320 kilogrammon felül sulyban — fillig. Közép páronként 250—320 kilogrammon felül sulyban — fillig. Könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő sulyban — fillig. Romániai eredetű (Stachi) Nehéz páronként 240 kilogrammon felül sulyban — fillig. Könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő sulyban — fillig.

Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon felül sulyban 95.—97.— fillig. Közép páronként 240—260 kilogramm sulyban 93.—95.— fillig. Könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő sulyban 91.—93.— fillig.

Megjegyzés: A fent jegyzett áruk suly szerint és pedig a szokásszerű levonások mellett, egy kilogramm sulyra fillérekben értendő. — Szokásszerűleg a hizott sertések teljes (brutto) sulyából az életre páronként 45 kilogramm vonandó le. A sertések vételárából a vevő javára 4% vonandó le. A sertések osztályozásánál azok teljes (elő) sulya vetetik irányadónak.

Sertésleltárszám: Június hó 18-án volt készlet 44433 darab, június hó 19-én főlhajtott — 48 darab, június hó 19-én elszállított 361 darab, június hó 2-án maradt készletben 44123 darab. Uzlet: Változatlan.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru és értéktőzsde

Budapest, 1900 június 21.

Magyar aranyjaradék 40/100	96.25
Magyar koronajáradék 40/100	91.—
Magyar arany 4 1/2%	100.50
Magyar ezüst 4 1/2%	99.60
Magyar keleti vasút	97.50
Magyar földterhermentesítési kötvény	91.60
Magyar italmegváltási kötvény	98.10
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	92.50
Magyar nyeresémsorsjegy kölcsön	158.50
Tiszszabályozási és szegedi kölcsön	138.50
Osztrák papírjaradék	97.65
Osztrák jaradék ezüst	97.50
Osztrák jaradék arany	96.50
Koronajáradék	97.—
1860-iki államsorsjegyek	134.50
Osztrák-magyar bankrészvény	1745.—
Magyar hitelbank részvény	718.—
Osztrák hitelintézet részvény	696.50
Osztrák-magyar államvasút	690.—
20 frankos arany (Napoleonkor)	19.31
Nemet birodalmi marka	118.60
London	242.20
Paris	96.35

C S A R N O K.

A kis örmény és a nagy örmény.

Írta: Szabó Ferencz.

(Vége.)

Csodák-csodája, a keresett borjuk ott ténferegtek az udvaron.

— Na, nem mundtam. Tulvaj! tulvaj! kiabált torkaszakadtából. Több gazember nincs a városban, csak ü. Ippen must mundtam, hogy akasztufán fug száradni, megírjuk. S itt van. Fuss hamar puliczáj után. Jelentsd be a gizenguzt. Megirdemli. Addig üríteni fugum az ajtut... s vaskos lábait keresztbe vetette a küszöbön.

Pável lobbanékony természetű ember volt, mint minden mészáros. — Nem sokat gondolkozott, hogy vajjon tolvajlás esete forog-e fenn vagy sem. Az odagyült emberek is ingerelték, hogy ne hagyja annyiban a dolgot. Hadd lakoljon a tolvaj. Hirtelen megfordult s elnyargalt a puliczáj után.

Mikor Lukács a nagy larmára fölébredt, a rendőrök már a nyakán voltak s lökdösték nagy kegyetlenül.

— Tulvaj! tulvaj! kiabált a vén Zakariás. Must már láthatjátuk, hogy milyen embert pártfugultatuk. Kilupta mig a szemetek világát is... Ugy kell nektek gizenguzok. A tisztességes emberekkel, mint én szóba sem akartuk állani. Must legalább titeket is elzárnak... Ugy kell!

A kíváncsi emberek, különösen az oláhok elszellestek, mintha kámforra váltak volna. Nem akartak tanui lenni semminek.

Lukács hasztalan védekezett, nem ért semmit. A törvény embereit nem lehetett elámítani. A testimonium legale ott bögött az udvaron: több bizonyíték nem kellett. Még meg is ütlegelték, ugy lökdösték kifelé. Zakariás utánuk kiáltott:

— Ha tanura lesz szükségetek, csak hivjatuk. Lefestem in a tolvajt. Akasztufán kell annak elszáradni. Mindig is mundtam, de nem hittetek. Must láthatjátuk!

S mint aki dolgát elvégezte emberül, hatalmasan pöhékelve hazaballagott.

— Nu, csakhogy megvan. Tübbet nem fug lupni semmit, sem vevüt, sem huzumányt. Ugy kell a gazembernek!

Kereste Máriczit, hogy elujságolja a történeteket. Nem kellett messze mennie, mert a szépséges Máriczi, ott volt az ajtó mellett, ráborulva az ajtófelre s keservesen zokogott.

— Hát tigid mi lelt? Bulund vagy, mi? s rázta a kövéres vállát.

Máriczi felpillantott kétségbeesett fájdalommal.

— Megölték Lukácsot, megölték engem is! zokogta szívtépő fájdalommal.

Zakariás nagy szemeket meresztett.

— Mi, te bulund, hát te Lukácsot szereted, nem a szulgabirut vagy a dukurt? Hát ilyen ustuba vagy?

— Szeretem... utána halok! Zokogta a lány.

— Bulund vagy, ustuba vagy! Tessik, in keresek neki tisztességes vüleginyt s ü kapja magát a hátam mügött szüvetkezik a tolvajjakkal... Aj jaj, sirba viszed a vin fejemet.

Azzal megfordult s hanyathomlok rohant ki a boitból. Egyenesen a bíróságra. Ott megtámadta a rendőrkapitányt s ahogy nagy haragosan beszélt, köpködött, mint a macska.

— Bulundak vagytok ti is. Pável is. Az a tolvaj Lukács ártatlan. Nem láttátuk a szemibül? Utt kudurugtak azok az állatuk az utcán, én hajtuttam be uda, hogy ju helyen legyenek. Most eresszitek ki, különben rátuk gyujtum a házat.

IDEGENEK ARADON.

— Június 21. —

Fehér Kereszt szálloda. Révész Samu kereskedő N.-Várad. — Löwy Miksa utazó Bécs. — Popper Gyula utazó Budapest. — Wechster Nándor utazó Budapest. — Tury József fürdőgondnok Miskolcz. — Otto Rezső utazó Budapest. — Morgenstern Lipót utazó Bécs. — Politzer Bernát utazó Bécs. — Rosenberg Henrik utazó Bécs. — Bernhard Lipót utazó Budapest. — Panker Viktor utazó Bécs. — Tech Izso utazó Budapest. — Révész József utazó Bécs. — Rieger Emil utazó Bécs. — Weisz József utazó Bécs. — Fischer Miksa utazó Bécs.

Vass szálloda. Glück József kereskedő Budapest. — Veigl Adolf utazó Bécs. — Lasnyik Herman utazó Bécs. — Diamant Sándor utazó Bécs. — Kreitler József kereskedő Szent-Anna. — Kohn Jakab utazó Budapest. — Feninger Gyula utazó Budapest. — Benedek Ferencz utazó Bécs. — Klein Dávid utazó Bécs. — Back Sándor mérnök Bécs. — Valkovszky Antal jegyző Kamrás. — Popovics Atanász lelkész Apáti. — Jakot Jon kereskedő Lenberg. — Czimmerman Adám kereskedő Uj-Szent-Anna.

Központi szálloda. Pásztay Tiborné, járásbíró neje Pécs. — Tátra Mária főerdész neje Borosbes. — Blau Frigyes titkár Budapest. — Tóth Lajos kárbecló Szeged. — Stern Gyula hivatalnok Brunn. — Dr. Berényi Ferencz, ügyvéd Gyula. — Teutschländer Frigyes utazó Bécs. — Fein Armin kereskedő Brassó. — Bergenthal Miksa kereskedő Beeskerek. — Altstädter József utazó Budapest. — Kahn Hut utazó Bécs. — Deutsch Zsigmond utazó Bécs. — Reich Károly utazó Budapest.

Vasuti közlekedés.

(Érvényes 1900. évi május hó 1-től.)

ARADRÓL		ARADRA	
Budapest felé indul:		Budapest felől érkezik:	
Nagyváradra reggel	5.10	Személyvonat reggel	6.00
Gyorsvonat reggel	8.18	Szm. sz. tv. reggel	9.10
Személyvonat d. e.	11.20	Gyorsvonat délelőtt	11.51
Szm. sz. tv. délután	3.56	Személyvonat d. u.	3.55
Gyorsvonat délután	4.21	Gyorsvonat este	7.11
Személyvonat este	9.35	Szm. Szolnokról este	8.48
Erdély felé:		Erdély felől:	
Személyvonat reggel	6.35	Soborsinról reggel	6.59
Gyorsvonat délután	12.11	Személyvonat d. e.	10.50
Soborsinról délután	2.04	Radnáról délután	2.36
Személyvonat d. u.	4.30	Gyorsvonat délután	4.06
Radnáról este	6.35	Személyvonat este	8.57
Gyorsvonat este	7.18	Gyorsvonat délelőtt	8.06
Temevár felé:		Temevár felől:	
Személyvonat reggel	6.20	Vegyesvonat d. a.	10.43
Személyvonat d. e.	11.56	Személyvonat d. u.	3.44
Vegyesvonat délután	5.—	Személyvonat éjjel	10.55
Szeged felé:		Szeged felől:	
Vegyesvonat reggel	6.45	Személyvonat reggel	8.58
Személyvonat délután	4.25	Vegyesvonat este	6.50
Brád felé:		Brád felől:	
Személyvonat reggel	6.25	Borosbesről szv reg	8.03
Vegyesvonat d. u.	12.06	Vegyesvonat d. e.	11.—
Borosbesről szv. du.	5.20	Személyvonat este	7.—

HACKER S. EDE, ARAD,

IRODA: JÓZSEF-FÖHERCZEG-UT 16.

ajánl:

kiválóan megbízhatóan kötő

portlandi és román

cementet

gyári árak mellett.

legjobb minőségű

fagyapotot,

tojás és gyümölcskereskedők részére.

Tanulók

13839—1900.

Felhívás.

A fegyver- és vadászati-adóról szóló 1853. évi XXIII. t.-cz. negyedik szakasza értelmében felhívatom a vadászatra nem használható lőfegyver tulajdonosai, hogy vadászatra nem használható lőfegyverüket legkésőbb folyó évi június hó 22-ig a városi adóügy osztályban annál inkább bejelentésük, mert fegyver engedélyt nem nyert lőfegyver tulajdonosok a hivatal t.-cz. LXIII. szakasza értelmében fegyvereik elkobzásán kívül 20—40 koronáig terjedhető bírsággal lesznek sújtandók.

Arad, 1900. évi június hó 8.

A városi tanács.

heti fizetéssel felvétetnek

az

aradi nyomda részvénytársaság

könyvnyomdájában

és

könyvkötészetében.

561—1900.

Hirdetmény.

Miután arról győződtem meg, hogy a kerékpározók az előirt szabályokat be nem tartják, a nagymélt. m. kir. belügyminiszteriumnak 42159/1897. V. sz. alatt kelt magas rendeletét egész terjedelmében szon felhívással teszem újból közhírré, hogy az abban előirtakat pontosan betartsák mivel a rendeletet be nem tartók ellen a legszigorubban fogok eljárni.

A a rendelet a következő:

1. §. A kerékpár különböző alakjaiban és szerkezeteiben könnyű járműnek tekintetik s a kocsik közlekedésre nézve közutakon, utakon és tereken követendő általános szabályok a dolog természetéből folyó eltérésekkel a kerékpárokra is alkalmazandók.

2. §. A kerékpárral való közlekedés általában csakis kocsik utakon engedtetik meg.

3. §. Minden kerékpár, vagy ehhez hasonló szerkezetű gép irányító, fékező és legalább 30 méternyi távolságra hallható csengő készülékkel, valamint elől lámpával legyen ellátva, mely a sötétség belyével meggyújtandó. A lámpás üvege színes nem lehet. Világító anyagul gyertya, olaj, vagy kisebb foku villany fény alkalmazható.

4. §. Minden kerékpáros köteles gépét kellő vigyázattal kezelni és vezetni. A városok és községek belterületein kerékpárral tulságos gyorsasággal vagyis a kétfogatu könnyű kocsik rendes sebességénél gyorsabban elő haladni versenyt futni közlekedési eszközöket, embereket és állatokat körül keringeni és általában bárhol olyasmit elkövetni mi a személy és vagyon biztonságát veszélyeztethetné, a közlekedést akadályozhatná, vagy a lovakat és egyéb állatokat megriasztatná — tilos. Kapukonát, egyik utcából a másikba való befordulásnál utczakeresztezőseknél, közutakkal határos telkekről kifutás vagy nyekenbe befutásnál s mindenütt, ahol a kocsik lovas, vagy gyalog közlekedés a rendesnél fokozottabb mérvű csakis lassan vagyis a gyalogos rendes sebességével szabad kerékpározni; sőt esetleg köteles a kerékpáros a szükséghez képest vagy a rendőr közeg figyelmeztetésére gépéről leszállva, ezt mindaddig kézen vezetni mig az uttest ismét szabadabbá nem lesz.

5. §. A haladás irányában álldogáló vagy járó-kelő közönség a kerékpár vagy ehhez hasonló gép közeledtére hangos csöngetéssel,

kellő időben és jól hallhatóan figyelmeztetendő. A városok és községek belterületén utczakeresztezőseknél a jelzés mindenkor megadandó.

6. §. A kerékpáros gépen, ha csak helyi akadályok nincsenek mindig utpályája baloldalán haladjon s az ellenkező oldalra amennyiben ott kíván megállani mindaddig nem fordulhat mig czéljához közel nem ért. Egyik utcából a másikba kanyarodás hosszu, jobbra-balra rövid ivben teendő meg. Szembe jövő kocsiknak, kerékpárosoknak, lovasoknak nagyobb csoportokban stb. a kerékpáros kelő időben s módon balra térjen ki. Ha ezt a helyi vagy egyéb körülmények meg nem engedhetik, mindaddig megállapodni, esetleg leszállani tartozik, mig a pálya ismét szabadabbá lesz. Hogy ez a kerékpárosnak megkönnyítessék, szükség esetében a szembe jövő kocsik, lovasok stb. lehető lassan haladjanak s ezek is kötelesek a szembe jövő kerékpárosoknak kellő mérvben kitérni.

7. §. Kocsik, lovasok stb. megelőzése jobbra gyorsított menet sebességgel történjék a kocsik adott figyelmeztető jelre szükség esetén annyira köteles balra kitérni, hogy a kerékpáros veszély nélkül elhessen mellette, az utak szögletei és keresztezéseken, hidakon, kapualjakban, alagutakban s mindenütt, a hol az ut test, kocsik más járművek közlekedése miatt szüknek bizonyul — tilos a megelőzés.

8. §. Ha a kerékpáros észreveszi, hogy a ló a kerékpár láttára megbokrosodik, vagy hogy ha egyébként a kerékpárral való elhaladás az embernek testi biztonságát veszélyeztethetné, tartozik gépéről leszállani.

9. §. Zárt sorokban menetelő katonaságnak temetéseknek nyilvános felvonulásoknak posta fogatoknak szereikkel mentésre siető tűzoltóságnak és mentőknek, valamint közutak felloccsolását végző járműveknek ugy az előre haladó, mint a szembe jövő kerékpáros gépével kitérni köteles. Ha ezt a helyi viszonyok meg nem engednék, tartozik azok elvonulásáig megállni.

10. §. Több kerékpárral egymás mellett haladni csak ott szabad, hol ezt a közlekedési viszonyok megengedik, ha a pálya szüknek bizonyulna kitérni és megelőzni csak egyenként szabad.

11. §. Közutakon a mutatványok sorába tartozó rendes módon való kerékpározás tilos.

12. §. Tilos a kerékpárokhoz, vagy hasonló gépekhez ebeket zsinórral, vagy egyébként odakötve futtatni.

13. Kerékpár versenyek, tömeges kerékpáros fölvonulások csupán erre alkalmas helyeken, illetve utvonalonokon és időben az illetékes helyi rendőrhatalóság előzetes engedélyével és az ez által előirt módozatok betartásával rendezhetők.

14. §. A kerékpárosok egyfelől jelen általános szabályok valamint az erre vonatkozó helyhatósági különleges rendelkezések betartására kötelezvék, másfelől azonban akár kedvtelésből, akár gyakorlati czélokból üzött kerékpározásoknál hatósági támogatásra és védelemre igényt tarthatnak.

15. §. Kutyáknak a kerékpározók utáni uszítása tilos, valamint a kerékpározó után iramodó kutyát gazdája, vagy hozzátartozója viszhahivni köteles.

16. §. A rendőri közeg felszólításának s rendelkezéseinek a kerékpározók engedelmeskedni tartoznak ugyszintén kötelesek a rendőri közegek felszólítására megállni s ezek kívánatára magukat igazolni; a magukat igazolni nem tudó kerékpározók kötelesek gépeiket kézen vezetve az illető rendőr közegét a rendőrhatalóság legközelebbi helyiségébe követni.

17. §. A kerékpárokra, rendőri vagy egyéb czimű díjak a helyhatóságok által csak belügyminiszteri jóváhagyás után vehetők ki.

18. §. Jelen rendeletem ellen vétők, vagy cselekményük, vagy mulasztásuk a magyar büntető törvények vagy az 1890. évi I. t.-cz. valamely szakaszába nem ütközik, 100 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel visszaesés esetében pedig 8 napig terjedhető elzárással és 200 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők. Ezen kihágásokat illetőleg serdületlenekre nézve az 1879. évi XL. t.-cz. 27. §-a irányt adó.

Arad, 1900. április hó 20.

Sarlot,
főkapitány.

Magy. királyi államv. üzletv. Aradon.

15967—1900. szám.

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak Gyulafehérvár állomássán lévő pályavendéglő bérletére ezennel zárt ajánlatu pályázat hirdettetik.

A bérlet 1901. évi január hó 1-vel kezdődik és tart ezen időponttól számított 3 éven át vagyis 1903. évi december hó 31-ig.

A bérleti feltételek a magy. kir. államvasutak aradi üzletvezetőségének I. osztályában a rendes hivatalos órákban megtekinthetők vagy kívánatra postán megküldetnek, miért is ajánlattevőkről feltételeztetik, hogy azokat ismerik és egész terjedelmükben kötelezőknek elfogadják.

Az 1 kor. bélyeggel ellátott és „ajánlat a gyulafehérvári pályavendéglő bérletre“ feliratu borítékra zárt ajánlatok lepecsételve 1900. évi július hó

3-án déli 12 óráig alulirott üzletvezetőség általános igazgatása (I.) osztályánál nyujtandók be.

Bánatpénz fejében 100 azaz egy száz korona készpénzben vagy államletétekre alkalmas értékpapirokban legkésőbb f. évi július hó 2-án déli 12-óráig a magy. kir. államvasutak aradi üzletvezetősége gyűjtőpénztáránál Aradon leteendő. Az értékpapirok számíandók a budapesti illetőleg bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett 14 napnál nem régiebb utolsó napi árfolyammal, de soha névértéken felül.

Takarékpénztári betétkönyvek letét gyanánt nem fogadtatnak el.

Ezen feltételektől eltérő vagy nem a kitézött határidőre beérkezett ajánlatok nem vétetnek figyelembe.

Az ajánlatok közt a választás szabadon a bérösszegre való tekintet nélkül történik.

Aradon, 1900. évi június hóban.

A magy. kir. államvasutak aradi üzletvezetősége.

(Utánnomás nem díjaztatik.)

Mi a legolcsóbb világítás?

Most, midőn a világítás oly különféle módja áll a közönség rendelkezésére, nem látszik feleslegesnek, hogy pontosan megállapíttassék a világítás különféle módszereinek költsége.

Egy 50 gyertyafényt nyújtó Auer-égő óránként 110 liter légszeszt fogyaszt. Egy köbméter (1000 liter) ára 32 fillér és így egy órai fogyasztás $(0.110 \times 16) = 3.52$ fillérbe kerül.

A tökéletesített petróleum lámpa 150 gramm petróleum óránkénti fogyasztás mellett nyújt 50 gyertyafénynek megfelelő világítást. A petróleum árának kilogrammonként 50 fillérrel (mi literenként 40 fillérnek felel meg) számítása mellett 50 gyertya erejű láng óránként $(0.150 \times 25) = 7.50$ fillérbe kerül.

50 gyertya erejű láng nyújtására a villamos izzó lámpa óránként 185 wattot fogyaszt. 100 wattját 10 fillérrel számítva, egy 50 gyertya erejű láng ára óránként $(1.85 \times 10) = 18.50$ fillér.

Összesítés:

50 gyertya erejű légszeszláng (Auer-égő) ára óránként	3.52 fillér.
50 " " petróleumláng ára óránként	7.50 fillér.
50 " " villamos fény " "	18.50 fillér.

Légszeszberendezéseket a legolcsóbb áron, önköltségen s a legkedvezőbb feltételek mellett készítünk el.

Telefonszám: 25.

Az aradi légszeszvilágítási vállalat.